

Onderzoek Accommodatiebeleid

Rekenkamercommissie Tynaarlo

Rapport

25 maart 2020

Thijs Boertien
Roel Lauwerier
Marjan Schuitema

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Uw vraagstelling	1
1.3 Onderzoeksaanpak	2
1.4 Normenkader	3
1.5 Leeswijzer rapportage	3
2. Doeltreffendheid	5
2.1 Opzet accommodatiebeleid en totstandkoming doelstellingen	5
2.1.1 Chronologische ontwikkeling doelstellingen AB	5
2.1.2 Totstandkoming doelstellingen	8
2.2 Doelrealisatie accommodatiebeleid	10
2.3 Verbondenheid met andere domeinen en lerend vermogen binnen het AB	12
2.3.1 Verbondenheid met andere beleidsdomeinen binnen het AB	12
2.3.2 Lerend vermogen binnen het AB	13
2.4 Gebruikersperspectief AB	15
2.4.1 Perspectief gemeente op samenwerking met schoolbesturen	15
2.4.2 Perspectief schoolbesturen op het AB en de samenwerking met de gemeente	15
2.4.3 Perspectief gemeente op samenwerking met de sportverenigingen	16
2.4.4 Perspectief sportverenigingen op het AB en de samenwerking met gemeente	17
2.5 Toetsing aan de normen	17
3. Doelmatigheid van het beleid	21
3.1 Kosten	21
3.1.1 Kostenbewaking	21
3.1.2 Begroting AB	22
3.1.3 Financieel resultaat	22
3.2 Optimalisatie doelmatigheid	24
3.3 Beheer en onderhoud	24

3.4 Accommodaties in eigen beheer	25
3.5 Toetsing aan de normen	26
4. Transparantie en positie van de raad	28
4.1 Voorbereiding en vaststelling AB	28
4.2 Informatievoorziening raad	28
4.3 Toetsing aan de normen	29
5. Conclusies en aanbevelingen	32

1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de aanleiding beschreven en de vraagstelling met bijbehorende hoofd- en deelvragen die in het rapport worden beantwoord.

1.1 Aanleiding

De Rekenkamercommissie van de gemeente Tynaarlo (RKT) heeft in 2014 al onderzoek gedaan naar de effectiviteit, doelmatigheid en transparantie van het onderwijshuisvestingsbeleid. Sindsdien is het accommodatiebeleid onverminderd een actueel onderwerp gebleven. Met veranderende omstandigheden in de kernen maar zeker óók met concrete resultaten. Tegelijkertijd blijven er vragen komen over de voortgang in de uitvoering en of op termijn de gestelde doelen zullen worden gehaald.

Het accommodatiebeleid is tevens van groot maatschappelijk en financieel belang. Veel inwoners van de gemeente maken gebruik van maatschappelijk vastgoed voor onderwijs, sportbeoefening, cultuur en welzijn. Voor de gemeente vormen de nieuw- en verbouw van accommodaties én het onderhoud en beheer ervan aanzienlijke kostenposten. Eén en ander is voldoende reden om het accommodatiebeleid (voor een deel opnieuw) onder de loep te nemen middels een rekenkameronderzoek.

Met dit onderzoek wil de RKT tussentijds de balans opmaken en in beeld brengen wat er goed gaat en of er – gezien de ervaringen in de afgelopen jaren en/of nieuwe inzichten en ontwikkelingen – verbeterpunten zijn voor de komende jaren. Hiermee wil de RKT de raad behulpzaam zijn om zo goed mogelijk z'n rol te pakken bij het accommodatiebeleid.

De RKT kiest hierbij voor een bredere insteek dan in 2014 bij het onderzoek over de onderwijshuisvesting. In dit onderzoek neemt de RKT de voorbereiding, vaststelling en uitvoering van) het accommodatiebeleid onder de loep zoals dat de afgelopen jaren aan de orde is gekomen en/of z'n beslag heeft gekregen. Naast onderwijshuisvesting zal het onderzoek zich met name dus ook gaan richten op sportvoorzieningen. Het onderzoek beslaat de periode 2014 t/m 2019.

1.2 Uw vraagstelling

De hoofdvragen van dit onderzoek luiden als volgt:

1. Liggen de voorbereiding en uitvoering van het accommodatiebeleid (AB) op koers om op termijn de gestelde doelen te halen?
2. Gebeurt dit op een doelmatige wijze?
3. Worden de raad en burgers hierover op een transparante wijze geïnformeerd?

Daarbij zijn de volgende onderstaande deelvragen voor het onderzoek opgesteld:

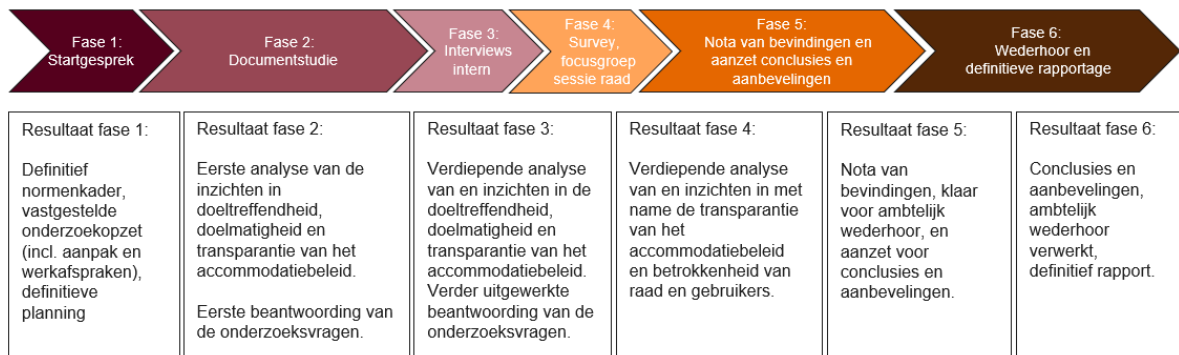
- 1) Liggen de voorbereiding en uitvoering van het accommodatiebeleid op koers om op termijn de gestelde doelen te halen?**
 - a. Wat zijn de actuele doelen die de gemeente wil bereiken met het accommodatiebeleid?
 - b. In hoeverre zijn deze doelen concreet uitgewerkt, consistent en in de loop van de jaren bestendig?
 - c. Op welke wijze wordt de toekomstige behoefte aan accommodaties c.q. het gewenste basisniveau vastgesteld? Hoe ver is de gemeente hiermee, wat staat er nog op de rol en hoe verhoudt dit zich tot de huidige doelen van het accommodatiebeleid?
 - d. In hoeverre zijn de gestelde doelen reeds gehaald en wanneer én hoe zullen de resterende doelen worden gehaald?
 - e. In hoeverre is er binnen de gemeente sprake van zelflerend vermogen bij de voorbereiding en uitvoering van het accommodatiebeleid? Welke acties onderneemt de gemeente om de beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering zo nodig tijdig bij te sturen?

- 2) Gebeurt dit op een doelmatige wijze?**
 - a. In algemene zin: op welke wijze vindt er kostenbewaking plaats?
 - b. In hoeverre blijven de kosten grosso modo binnen de vooraf opgestelde begrotingen?
 - c. Wat zijn sinds 2014 de kosten (per gebouw) geweest van onderhoud en beheer (inclusief energiekosten)? Ten laste van wie c.q. welke begrotingspost komen deze kosten?
 - d. Is er sprake van een planmatige aanpak van het beheer en onderhoud? Zo ja, op welke wijze?
 - e. Beleidsmatig is de keuze gemaakt om het beheer van een aantal sporthallen en MFA's in eigen dienst uit te voeren accommodatiebeleid?
 - i) welke ervaringen zijn hiermee opgedaan en hoe worden deze door de gemeente en gebruikers beoordeeld?
 - ii) wat betekent dit voor het kostenplaatje van de gemeente en de gebruikers?

- 3) Worden de raad en burgers hierover op een transparante wijze geïnformeerd?**
 - a. Op welke wijze worden de raad, gebruikers en/of overige inwoners geïnformeerd over en/of betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van het accommodatiebeleid?
 - b. Hoe wordt dit beoordeeld door de raad en de gebruikers van de accommodaties?
 - c. Doet de gemeente aan klanttevredenheidsonderzoek; zo ja wat zijn de resultaten hiervan?

1.3 Onderzoeksaanpak

Het onderzoek is uitgevoerd in zes fasen die in het figuur op de volgende pagina schematisch staan afgebeeld.

1.4 Normenkader

Ten behoeve van het onderzoek is een normenkader vastgesteld. Dit normenkader is gebruikt bij de beantwoording van de deelvragen.

Onderzoeksvraag	Normen
Doeltreffendheid	De doelstellingen voor het accommodatiebeleid zijn eenduidig en consistent en zijn goed afgestemd op de doelen voor de betrokken beleidsterreinen zoals onderwijs, sport, burgerparticipatie, vastgoed e.d.
	De doelstellingen voor het accommodatiebeleid zijn gebaseerd op de maatschappelijke wensen en behoeften aan voorzieningen op korte en lange termijn.
	De vastgestelde doelstellingen worden gerealiseerd.
	De gemeente leert van de opgedane ervaringen om de beleidsvoorbereiding en -uitvoering zo nodig tijdig bij te sturen.
	De inwoners c.q. gebruikers zijn tevreden over het accommodatiebeleid.
Doelmatigheid	Er is sprake van een adequate kostenbewaking bij het accommodatiebeleid met betrekking tot zowel de kapitaallasten als de exploitatiekosten.
	De gerealiseerde kosten blijven binnen de vooraf opgestelde begrotingen.
	Er is goed inzicht in de staat van onderhoud en sprake van een planmatige aanpak hiervan.
	De gemeente neemt maatregelen om de doelmatigheid te optimaliseren.
	Het beheer van accommodaties in eigen dienst draagt bij aan de doelmatigheid.
Transparantie en positie van de raad	De raad wordt op de juiste wijze betrokken bij de voorbereiding en vaststelling van het accommodatiebeleid zodat hij op een goede manier zijn kaderstellende taak kan uitvoeren.
	De informatievoorziening aan de raad is tijdig, volledig en duidelijk zodat hij op een goede manier zijn controlerende taak kan uitvoeren.
	De raad maakt proactief gebruik van haar bevoegdheden in het kader van haar kaderstellende en controlerende rol.

1.5 Leeswijzer rapportage

Dit rapport zoomt in op de drie onderdelen zoals deze in het normenkader hierboven (1.4) al nader zijn geïntroduceerd. In hoofdstuk 2 wordt stilgestaan bij de **doeltreffendheid** van het beleid. De chronologische ontwikkelingen van het AB, de behaalde resultaten, de verbonden-

heid van het AB met andere beleidsterreinen, het lerend vermogen binnen het AB en het perspectief van gebruikers t.a.v. het AB staan hierbij centraal. Vervolgens kijken we in hoofdstuk naar de **doelmatigheid** van het beleid. Specifiek worden hier de thema's kosten(bewaking), financieel resultaat, optimalisatie doelmatigheid en de consequenties van het in het eigen beheer houden van accommodaties behandeld. In hoofdstuk 3 staat tenslotte **de rol van de raad bij het AB** centraal. Hierbij wordt gekeken naar de kaderstelling van het AB door de raad en de informatievoorziening richting de raad ten aanzien van de controlerende rol van de raad.

2. Doeltreffendheid

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de doeltreffendheid van het AB. Hierbij wordt in de eerste paragraaf ingezoomd op de wijze waarop het beleid is opgezet en hoe doelstellingen tot stand zijn gekomen. In paragraaf 2.2 wordt vervolgens ingegaan op de doelrealisatie. In de derde paragraaf wordt gekeken naar de verbondenheid van het AB met andere beleidsdomeinen van en het lerend vermogen binnen het AB en in paragraaf 2.4 staat het gebruikersperspectief ten aanzien van het AB centraal. We ronden dit hoofdstuk af met een evaluatie van de doeltreffendheid van het AB aan de hand van het normenkader.

2.1 Opzet accommodatiebeleid en totstandkoming doelstellingen

2.1.1 Chronologische ontwikkeling doelstellingen AB

2015: Omslag van IAB naar AB – focus op wettelijke kaders

Begin 2015 wordt er, in lijn met het collegemanifest 2014-2018, een inventarisatie uitgevoerd naar de stand van zaken van het Integraal Accommodatiebeleid (IAB). Uit de toen uitgevoerde analyse blijkt dat het beschikbare budget en het ambitieniveau van het IAB niet passen. De IAB-plannen kostten circa €37,5 miljoen en in 2015 was het mogelijk om vanuit de verschillende budgetten die beschikbaar zijn een investering te doen van circa €11 miljoen¹.

Om de plannen voor haar accommodaties weer in balans te brengen met de beschikbare financiële middelen worden op 30 juni 2015 nieuwe kaders en scenario's voor het accommodatiebeleid vastgesteld door de gemeenteraad van Tynaarlo². De belangrijkste kaders uit dit koersdocument worden als volgt geformuleerd.

- Eén van de belangrijkste kaders is de focus op het realiseren van passende onderwijshuisvesting in plaats van functionele accommodaties. Dit betekent dat schoolbesturen de regie, verantwoordelijkheid en bevoegdheid hebben om vanuit hun deskundigheid invulling te geven aan de realisatie van nieuwe schoolgebouwen. Voor de realisatie van nieuwe schoolgebouwen stelt de gemeente de door het ministerie genormeerde VNG-vergoeding voor nieuwbouw beschikbaar.
- De gemeente moet zorgen voor een sportlocatie ten behoeve van het bewegingsonderwijs. In de huisvestingsverordening staat omschreven hoe dicht een gymnastiekzaal bij een school moet staan. Hoe kleiner de school (en dus minder klokuren gymnastiek), hoe groter de afstand mag zijn.
- De gemeente houdt zelf de regie op de aanpak van de verouderde binnensportaccommodaties.
- Dit betekent dat het accommodatiebeleid zich richt op onderwijshuisvesting en binnensportaccommodaties. Andere accommodaties vallen buiten de scope van het beleid.

¹ Accommodatie Beleid, kaders & scenario's; eerste stap naar uitvoering (Zaaknummer: 2015/20920)

² Accommodatie Beleid, kaders & scenario's; eerste stap naar uitvoering (Zaaknummer: 2015/20920)

- De kinderopvangorganisaties moeten zelf plannen maken voor passende accommodaties; de gemeente is niet langer bereid voor commerciële partijen te bouwen.
- In de meerjarenbegroting 2015-2018 is vastgelegd dat op bibliotheekwerk bezuinigd wordt. De subsidie wordt de komende jaren afgebouwd, conform de kaders van het vastgestelde ombuigingsplan. De toekomst van de gemeentelijke bibliotheken wordt via een apart traject bepaald.
- Tenslotte besluit de raad om in 2016 één integraal plan te maken voor Zuidlaren en daarbij alle gemeentelijke onderwijs- en sportaccommodaties te betrekken. Zuidlaren kent relatief veel kleine scholen. Een overkoepelend plan, waarbij het primaat bij het onderwijs ligt, vergroot de mogelijkheden om tot een duurzaam en toekomstbestendig accommodatiebeleid te komen.

Voornoemde kaders tonen waar de aandacht ligt voor de gemeente voor de uitvoering van het AB. Dit betekent dat de focus is komen te liggen op de wettelijke taak die gemeenten hebben ten behoeve van de realisatie van scholen middels normbedragen per school en de bijbehorende sportvoorzieningen ten behoeve van het bewegingsonderwijs.

In het koersdocument wordt een doorkijk gegeven naar mogelijke scenario's voor sport(onderwijs) voor de kernen Vries, Tynaarlo en Eelde-Paterswolde³. Voor deze kernen worden concrete plannen gemaakt in een uitwerkingsdocument, dat op 10 november 2015 wordt vastgesteld door de raad⁴. Hierin wordt ook opgenomen dat er in 2016 één integraal plan gemaakt zal worden voor Zuidlaren. De doelstellingen voor voornoemde kernen zijn beknopt weergegeven in onderstaande tabel.

Kern	Onderwijshuisvesting	Binnensportaccommodaties
Vries	<ul style="list-style-type: none"> • (ver)nieuwbouw OBS De Vijverstee; • (ver)nieuwbouw CBS De Holtenhoek: het christelijk schoolbestuur moet nog een besluit nemen op welke locatie zij (ver)nieuwbouw willen plegen. Op de huidige locatie of samen met OBS De Vijverstee op de locatie aan de Fledders. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sporthal de Kamp wordt aangepast. Door deze aanpassing kunnen zowel het bewegingsonderwijs als de sportverenigingen die nu nog gebruik maken van sporthal de Fledders hierin ondergebracht worden. • Gymzaal de Fledders wordt gesloopt.
Eelde-Paterswolde	<p><i>Schoolbesturen krijgen geld voor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nieuwbouw voor de fusieschool OBS Centrum en OBS Dalton Eelde: het fusie-traject van deze scholen is in 2015 opgestart. Deze fusieschool komt in de wijk Groote Veen. • (ver)nieuwbouw OBS De Westerburcht. De voorkeur van het schoolbestuur is om de nieuwe school op de locatie van De Ekkel te realiseren. 	<p><i>Er wordt voorgesteld in te zetten op:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwbouw van een dubbele sporthal in Groote Veen; • Sloop van gymzaal de Kooi. • Sloop sporthal de Marsch

³ Accommodatie Beleid, kaders & scenario's; eerste stap naar uitvoering (Zaaknummer: 2015/20920)

⁴ Thema Accommodatiebeleid. Uitwerking: sport(onderwijs), doorkijk Zuidlaren, financiering totale programma (Zaaknummer: 2015/35651)

	<ul style="list-style-type: none"> Nieuwbouw van RKBS Mariaschool. Deze school krijgt een definitieve plek in de wijk Groote Veen. 	
Tynaarlo	<ul style="list-style-type: none"> Het schoolbestuur krijgt geld voor (ver)nieuwbouw van OBS Het Oelebred. 	<ul style="list-style-type: none"> Er wordt voorgesteld de bestaande gymzaal te vervangen door een nieuwe gymzaal met basisafmetingen.

2016: Planvorming AB Zuidlaren

In 2016 is er, zoals eind 2015 al werd aangekondigd, gestart met de planvorming voor Zuidlaren. In april dat jaar is een startoverleg gehouden met alle betrokken onderwijsbesturen en de besturen van de sportverenigingen⁵. In dit overleg is aangegeven dat de gemeente zich in eerste instantie richt op de wettelijke taken, namelijk huisvesting van onderwijs waarin ook het gymnastiekonderwijs is begrepen.

De gemeente maakt in overleg met de besturen van de binnensportverenigingen en de schoolbesturen de plannen ten aanzien van de accommodaties zodat een integrale uitwerking voor Zuidlaren in 2017 kan worden vastgesteld.

2017: Vaststelling accommodatiebeleid Zuidlaren 2017

Op 10 oktober 2017 wordt de uitwerking van het AB voor Zuidlaren vastgesteld door de gemeenteraad. Volgens deze uitwerking hebben de gemeente, schoolbesturen en sportverenigingen overeenstemming bereikt over het te volgen plan met als doel⁶: 'Duurzame en toekomstbestendige huisvesting voor onderwijs en (binnen)sportverenigingen in Zuidlaren.'

Meer concreet is dit voor de deekernen in Zuidlaren uitgewerkt volgens onderstaande tabel.

<p>Gemeente en schoolbesturen stellen het volgende resultaat voor toekomstbestendige onderwijshuisvesting voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> In het Centrum, op de locatie van het huidige Harens Lyceum, komt nieuwbouw voor OBS De Schuthoek en CBS Jonglaren onder één dak. De scholen houden uitdrukkelijk hun eigen identiteit maar er is ook sprake van onderlinge uitwisselbaarheid in gebruik van ruimten. Bij dit schoolgebouw komt een gymzaal. In Westlaren blijven CBS Het Stroomdal en GBS De Lichtkring op de huidige locatie en zullen worden vernieuwbouwd. Beide scholen zijn blij met hun eigen gebouw en zien geen meerwaarde in een andere locatie. In Zuid-Es zijn twee grotere scholen. CBS De Tol wordt op de huidige locatie verbouwd. Dit schoolgebouw staat op eigen grond van CONOD⁷. OBS Schuilingsoord krijgt een nieuw gebouw op een mooiere plek op/nabij de locatie De Zwet. Pas na de nieuwbouw zal de oude locatie worden gesloopt. Het Harens Lyceum en OBS De Zuid-Wester zien de meerwaarde van een schoolgebouw voor primair en voortgezet onder één dak, danwel in de zeer dichte nabijheid van elkaar. In combinatie met kinderopvang en buitenschoolse activiteiten op en/of nabij het sportcomplex zou een vorm van een sportcampus kunnen worden gerealiseerd waar kinderen van 0 tot 16 jaar tussen 07.00 en 19.00 uur terecht zouden kunnen. Voor deze twee scholen is nieuwbouw voorzien op of naast het sportcomplex De Wenackers. <p>Gemeente, schoolbesturen, binnen- én buitensportverenigingen stellen het volgende resultaat voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> Er komt een gymzaal in het centrum nabij de centrumscholen OBS De Schuthoek en CBS Jonglaren;

⁵ Accommodatiebeleid Zuidlaren 2017 (Zaaknummer: 2017/57629)

⁶ Raadsvoorstel Onderwerp Uitwerking accommodatiebeleid Zuidlaren, Raadsvergadering d.d. 10 oktober 2017 agendapunt 11

⁷ In principe staan alle schoolgebouwen op eigen grond. De afwijking bij CBS De Tol is dat een gedeelte van de kavel door het schoolbestuur met eigen middelen gekocht is.

- Er wordt een sporthal én een metahal gebouwd op de locatie De Wenackers ten behoeve van de binnensportverenigingen gymnastiek, ritmische gymnastiek, basketbal, badminton, tafeltennis, judo, fitness, volleybal, hockey, korfbal en zaalvoetbal;
- Voor de buitensporten hockey en korfbal worden nieuwe velden aangelegd op De Wenackers;
- Bestaande kantines van voetbal, korfbal en hockey worden door de gemeente verhuisd en vergoed;
- De vier wedstrijd- en twee trainingsvelden van de voetbalclub worden vervangen door twee trainingsvelden en twee kunstgrasvelden;
- Voetbal, hockey én korfbal beschikken over adequate en nieuwe sportfaciliteiten, zijn daarmee toekomst bestendig en kunnen worden geprivatiseerd.

2018: Geen nieuwe of gewijzigde doelstellingen

In 2018 vinden er geen wijzigingen van doelstellingen plaats noch worden er nieuwe doelstellingen geformuleerd. De focus ligt op de uitvoering van het AB.

2019: Aankondiging vertrek Harens Lyceum en herziening AB Zuidlaren

In 2019 wordt duidelijk dat het Harens Lyceum zal stoppen met hun vestiging in Zuidlaren per september 2020. Het vertrek van het Harens Lyceum uit Zuidlaren heeft invloed op de plannen van het AB in Zuidlaren. Echter, het doel blijft staan, zo wordt aangegeven. Alleen de uitwerking en financiën gaan wijzigen. Voor het AB in Zuidlaren betekent het dat, samen met alle betrokken scholen en sportverenigingen, opnieuw gekeken moet worden hoe het onderwijs en de sport gehuisvest moeten gaan worden. Ter ondersteuning van sportverenigingen en de gemeente is in overleg een extern adviesbureau gestart met de inventarisatie van de binnensportbehoefte in Zuidlaren. Een uitgewerkt herzien plan zal in de eerste helft van 2020 worden voorgelegd aan de raad⁸.

Het AB kent een projectmatige aanpak⁹. Als Zuidlaren klaar is wordt er een punt gezet achter het project AB. Het onderwerp accommodatiebeleid c.a. gaat dan terug naar de lijnorganisatie.

2.1.2 Totstandkoming doelstellingen

IAB → AB

In 2003 is Tynaarlo begonnen met een Integraal AB (IAB). Het IAB richt zich op accommodaties voor welzijn, onderwijs en sport. Hierbij zijn niet de gebouwen en de instandhouding er van leidend, maar de activiteiten die er plaatsvinden. De doelstelling van het IAB is dan ook: 'het zo doelmatig mogelijk huisvesten van activiteiten op het gebied van welzijn, onderwijs en sport.' Dat houdt concreet in dat verschillende functies zoals een basisschool, kinderopvang, sportzaal, bibliotheek en buurthuis in één gebouw terecht komen in zogeheten multifunctionele accommodaties (MFA's)¹⁰. Van dergelijke MFA's zijn er binnen de gemeente 3 opgeleverd¹¹.

Na de verkiezingen van 2014 is het IAB omgezet in het AB. Van een integraal accommodatiebeleid is het accommodatiebeleid geworden. Dit in lijn met het coalitieakkoord en de daaruit voortvloeiende opdracht aan het college.

⁸ Najaarsbrief 2019

⁹ Interview ambtelijk, 26 november 2019

¹⁰ Inventarisatie "Integraal Accommodatie Beleid" (2015)

¹¹ Interview ambtelijk, 26 november 2019

Deze omslag is gefaseerd aangepakt door middel van twee elkaar opvolgende fases:

- In fase 1 is een inventarisatie van het IAB gedaan, kijkend naar 1) de ambitie van de vastgestelde plannen; 2) de normering en regelgeving en 3) de financiële dekking. Uit deze analyse bleek dat het ambitieniveau van de IAB-plannen en het beschikbare budget niet met elkaar in balans zijn (ambities à €37,5 miljoen met een budget van circa € 11 miljoen).
- In fase 2 zijn scenario's en kaders uitgewerkt voor een nieuw AB. Deze zijn vervolgens eind 2015 uitgewerkt tot plannen per kern.

Het AB richt zich in eerste instantie op de wettelijke taken, namelijk huisvesting van onderwijs. De wettelijke taak ten aanzien van onderwijshuisvesting behelst dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de bekostiging van (vervangende) nieuwbouw en uitbreiding van scholen¹².

Daarbij is ervoor gekozen om daarbij ook de sportaccommodaties mee te nemen. Dit is een bewuste bestuurlijke keuze, omdat uit de inventarisatie bleek dat er met het beschikbare budget niet aan alle aan het IAB verbonden doelstellingen voldaan kon worden¹³. Na het vaststellen van het AB in 2015 is het 'integrale' uit het beleid gehaald en heeft de gemeente Tynaarlo meer focus aangebracht in haar beleid. Het AB ziet hiermee, in tegenstelling tot het IAB, af van welzijn, cultuur en de bibliotheek (dit laatste in lijn met de meerjarenbegroting 2015-2018) en zet in tegenstelling tot bij het IAB af van het inzetten op MFA's.

Leerlingenprognoses en leerlingtellingen

Een belangrijke component van de invulling van de realisatie van het AB zijn de leerlingprognoses en leerlingtellingen voor het onderwijs. Deze worden jaarlijks vastgesteld (tellingen in oktober, prognoses in januari)¹⁴.

Het aantal en de grootte van binnensportaccommodaties wordt op basis van de huidige bezetting vastgesteld. Hierbij wordt ook gekeken naar de grootte van verenigingen en eventuele groei of daling van het ledenaantal.

In de interviews wordt aangegeven dat het lastig is om met grote mate van zekerheid uit te kunnen gaan van de prognoses voor het onderwijs. Bijvoorbeeld de samenstelling van wijken, de demografische ontwikkeling, de daadwerkelijke woningbouw en de invloed van schoolkeuzes kunnen ervoor zorgen dat de uiteindelijke leerlingenaantallen per school sterk kunnen verschillen van de prognoses. Dit speelt overigens niet alleen in Tynaarlo, maar ook in andere gemeenten. Deze onzekerheid kan leiden tot discussies binnen de ambtelijke organisatie en tussen de gemeenten en schoolbesturen wanneer geïnvesteerd moet worden in nieuwe onderwijsaccommodaties. Van welke cijfers moet je uitgaan? Op dit moment wordt geprobeerd om in samenwerking met het onderwijs te leren van de uitgevoerde accommodatieprojecten om (toekomstige) leegstand of krapte te voorkomen (zie ook 2.3.2)¹⁵.

¹² VNG-Onderwijs-Onderwijshuisvesting

¹³ Interview ambtelijk, 26 november 2019; Accommodatie Beleid, kaders & scenario's; eerste stap naar uitvoering (Zaak nummer: 2015/20920)

¹⁴ Huisvestingsprogramma en huisvestingsoverzicht 2019

¹⁵ Interview ambtelijk, 26 november 2019

VNG-norm

Met de omslag naar het AB ligt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van accommodatieprojecten nu bij de schoolbesturen. De gemeente Tynaarlo maakt daarvoor de normvergoeding over aan de besturen en kiest sinds het bestaan van de huisvestingsverordening (decentralisatie onderwijshuisvesting in 1998) voor de normbedragensystematiek van de VNG. De index voor 2019 voor uitbreiding, vervangende nieuwbouw en nieuwbouw is 6,63%. De index voor meubilair en onderwijsleerpakket voor 2019 is 2,33%¹⁶.

De wijze waarop er door de gemeente wordt omgegaan met budgetten werkt als een tweetrapsraket. In stap 1 worden normbedragen beschikbaar gesteld. De besturen gaan vervolgens aanbesteden. Mocht uit de aanbesteding blijken dat dit normbedrag niet voldoende is, wordt gezocht naar een oplossing. In stap 2 wordt er dan eventueel extra budget beschikbaar gesteld (hierbij wordt wel gekeken of er sober en doelmatig is aanbesteed). Dit kan per project een ander bedrag zijn¹⁷.

In de praktijk loopt de gemeente regelmatig aan tegen het feit dat er gebruik gemaakt moet worden van stap 2 van de tweetrapsraket, omdat de normvergoedingen blijven hangen en niet zijn meegestegen met de bouwkosten. Bij aanbestedingstrajecten kan zelfs de laagste aanbieder boven het normbudget zitten, zo wordt aangegeven. De plannen worden dan door de gemeente getoetst en wanneer akkoord, wordt de raad gevraagd het krediet op te hogen. Dit is onder andere gebeurd bij de realisatie van OBS de Westerburcht en OBS de Veenvlinder (paragraaf 2.2).

2.2 Doelrealisatie accommodatiebeleid

Vanuit de documenten en de interviews blijkt dat het AB voor de dorpen Vries, Eelde/Paterswolde en Tynaarlo¹⁸, zo goed als afgerond is. In deze paragraaf wordt stilgestaan bij de realisatie van het AB per kern.

Vries

Vries	Onderwijshuisvesting	Binnensportaccommodaties
Plan	<ul style="list-style-type: none"> (ver)nieuwbouw OBS De Vijverstee; (ver)nieuwbouw CBS De Holtenhoek: het christelijk schoolbestuur moet nog een besluit nemen op welke locatie zij (ver)nieuwbouw willen plegen. Op de huidige locatie of samen met OBS De Vijverstee op de locatie aan de Fledders. 	<ul style="list-style-type: none"> Sporthal de Kamp wordt aangepast. Door deze aanpassing kunnen zowel het bewegingsonderwijs als de sportverenigingen die nu nog gebruik maken van sporthal de Fledders hierin ondergebracht worden. Gymzaal de Fledders wordt gesloopt.

¹⁶ Huisvestingsprogramma en huisvestingsoverzicht 2019

¹⁷ Interview ambtelijk, 26 november 2019

¹⁸ Thema Accommodatiebeleid. Uitwerking: sport(onderwijs), doorkijk Zuidlaren, financiering totale programma (Zaaknummer: 2015/35651)

<i>Realisatie</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Middels vernieuwbouw is OBS de Vijverstee geheel nieuw ontwikkeld. • Middels vernieuwbouw is CBS de Holtenboek geheel nieuw. CBS de Holtenhoek heeft in april 2017 haar vernieuwde school in gebruik genomen¹⁹ 	<ul style="list-style-type: none"> • Sporthal de Kamp is aangepast. • Gymzaal de Fledders is gesloopt (najaar 2016²⁰). De activiteiten uit deze locatie zijn ondergebracht in de verbouwde sporthal de Kamp.
-------------------	--	---

Eelde Paterswolde

Eelde-Paterswolde	Onderwijshuisvesting	Binnensportaccommodaties
<i>Plan</i>	<p><i>Schoolbesturen krijgen geld voor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nieuwbouw voor de fusieschool OBS Centrum en OBS Dalton Eelde: het fusietraject van deze scholen is in 2015 opgestart. Deze fusieschool komt in de wijk Groote Veen. • (ver)nieuwbouw OBS De Westerburcht. De voorkeur van het schoolbestuur is om de nieuwe school op de locatie van De Ekkel te realiseren. • Nieuwbouw van RKBS Mariaschool. Deze school krijgt een definitieve plek in de wijk Groote Veen. 	<p><i>Er wordt voorgesteld in te zetten op:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwbouw van een dubbele sporthal in Groote Veen; • Sloop van gymzaal de Kooi. • Sporthal de Marsch wordt gesloopt
<i>Realisatie</i>	<ul style="list-style-type: none"> • OBS Dalton Eelde en OBS Centrum zijn samengegaan in OBS de Veenvlinder. OBS de Veenvlinder en RKBS Mariaschool zitten samen in het gebouw Kindcentrum Groote Veen • De oude scholen OBS de Kooi en OBS de Ekkel zijn ondergebracht in de vernieuwbouw van het gebouw van OBS de Ekkel. De school heet nu OBS de Westerburcht²¹. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sporthal de Marsch en gymzaal de Kooi zijn samen gegaan in sporthal Groote Veen. De sporthal Groote Veen is in oktober 2019 opgeleverd en in januari 2020 in gebruik genomen²².

Uit de interviews blijkt dat de realisatie van OBS de Westerburcht zich niet zonder slag of stoot heeft voltrokken. De uitvoering van OBS de Westerburcht is vanwege efficiëntievoordelen meegegaan in de aanbesteding van de Vijverstee (Vries). De prognoses zijn echter dusdanig gewijzigd dat het ontwerp aangepast moest worden waardoor dit traject vertraging heeft opgelopen. Het ontwerp moest opnieuw naar de tekentafel waardoor het aanbestedingsvoordeel Vijverstee & Westerburcht is vervallen²³. Daarbij was het normbedrag ontoereikend waardoor de projecten duurder zijn geworden dan voorzien. Deze ontwikkelingen zijn beargumenteed aan de raad voorgelegd. De raad heeft tijdens de raadsvergadering van 9 juli

¹⁹ Voorjaarsbrief 2017 (Zaaknummer: 58922)

²⁰ Voorjaarsbrief 2017 (Zaaknummer: 58922)

²¹ Najaarsbrief 2019

²² Interview ambtelijk, 26 november 2019

²³ Interview ambtelijk, 26 november 2019

2019 besloten tot het ophogen van het economisch krediet (Ver)nieuwbouw OBS de Westerburcht met € 377.043 en de bijbehorende extra kapitaallasten van € 13.668 ten laste te brengen van het begrotingsresultaat²⁴.

OBS Dalton en OBS Centrum zijn samengegaan in OBS de Veenvlinder. Ook daar heeft een wijziging van de prognoses plaatsgevonden. Er is een aanbesteding geweest die gegund is aan de laagste inschrijver. Deze laagste inschrijver zat nog boven de gehanteerde norm. Dit bedrag is naar werkelijke kosten voor de uitbreiding door toenemende leerlingenaantallen door de raad aangevuld met € 80.000²⁵.

Tynaarlo

Tynaarlo	Onderwijshuisvesting	Binnensportaccommodaties
<i>Plan</i>	<ul style="list-style-type: none"> Het schoolbestuur krijgt geld voor (ver)nieuwbouw van OBS Het Oelebred. 	<ul style="list-style-type: none"> Er wordt voorgesteld de bestaande gymzaal te vervangen door een nieuwe gymzaal met basisafmetingen.
<i>Realisatie</i>	<ul style="list-style-type: none"> In Tynaarlo is de oude school, het dorps huis en de gymzaal gesloopt. Hiervoor is een nieuwe gymzaal en een nieuwe school gerealiseerd. De dorps huisactiviteiten worden ondergebracht in de school en in de kantine van de voetbalvereniging²⁶. 	

Zuidlaren

De plannen voor Zuidlaren worden herzien. Voor de herziening van het AB Zuidlaren is een extern adviesbureau gevraagd om advies uit te brengen ten aanzien van de benodigde binnensportruimte. Verwacht wordt dat besluitvorming over de herziening van het AB Zuidlaren plaatsvindt in april/mei 2020²⁷.

2.3 Verbondenheid met andere domeinen en lerend vermogen binnen het AB

2.3.1 Verbondenheid met andere beleidsdomeinen binnen het AB

Met de wijziging van het IAB naar het AB is de focus van het beleid aangepast waardoor de welzijnsfunctie buiten de scope van het beleid valt. Hierdoor zijn bijvoorbeeld de plannen voor kinderopvangorganisaties en bibliotheken uit het accommodatiebeleid gehaald. De focus ligt nu op onderwijs en sport en beleidsambtenaren vanuit deze domeinen zijn daarom nauw betrokken bij het AB. In de interviews wordt aangegeven dat deze domeinen meer in de lead zijn gedurende de definitiefase van de projecten in het AB en zij in latere fases, bij de uitvoering van de accommodatieprojecten (de realisatiefase), een meer adviserende rol op de achtergrond hebben.

Ten tijde van de vaststelling van het AB in 2015 was inclusiviteit en duurzaamheid niet expliciet opgenomen in het beleid. Inmiddels wordt binnen het accommodatiebeleid wel ingezet

²⁴ Raadsvergadering d.d. 9 juli 2019 agendapunt 11 (Zaaknummer: 665385)

²⁵ Raadsvergadering d.d. 9 juli 2019 agendapunt 11 (Zaaknummer: 665385)

²⁶ 20191014 Onderzoeksvragen incl reactie WvrR.pdf

²⁷ Voorjaarsbrief 2017 (Zaaknummer: 58922)

2019

op inclusiviteit en duurzaamheid. Zo is het VN-panel betrokken bij de realisatie van de gebouwen voor de gemeente rondom (binnen)sport²⁸. Dit heeft geresulteerd in een toegankelijkheidsbeleid welke door de gemeente is opgesteld in samenwerking met het VN-panel. Dit toegankelijkheidsbeleid waarborgt het toegankelijkheidsniveau in (toekomstige) projecten. Bij de sporthal Groote Veen en de gymzaal Tynaarlo was de uitvoering al van start gegaan. Mede op initiatief van het VN-panel en de sportverenigingen is bij de vaststelling van de Voorjaarsbrief 2018 door de raad besloten om de reeds beschikbare kredieten te verhogen met ieder € 100.000 zodat tijdens de bouw de voorgestelde toegankelijkheidsmaatregelen direct meegenomen konden worden.²⁹

Ten aanzien van duurzaamheid zijn de ontwikkeling van sporthal Groote Veen en gymzaal Tynaarlo voorbeelden waarin daadwerkelijk een bijdrage is geleverd aan de duurzaamheidsambities van de gemeente met inzet van het door de raad extra ter beschikking gesteld krediet. Deze accommodaties zijn met extra krediet onderhoudsarm en energieneutraal gebouwd.

Eerder werd tijdens de uitvoering van het AB de koppeling met andere thema's zoals inclusiviteit en duurzaamheid nog weinig uitgedragen³⁰. Inmiddels hebben de bereikte resultaten binnen het AB op het gebied van duurzaamheid ook een plek gekregen in het Programma duurzaamheid gemeente Tynaarlo 2020-2030³¹. Daarmee wordt de beleidsrelevantie van het AB ten aanzien van andere beleidsterreinen expliciet uitgedrukt.

De beleidskeuzes rondom vastgoedbeheer zijn gescheiden van het accommodatiebeleid³². Wel wordt in de eerdere uitwerking van het AB Zuidlaren³³ expliciet gerefereerd naar het 'Raakvlak met programma Vastgoed'. Dat komt omdat tegelijkertijd met de opdracht van de inventarisatie voor het IAB, de opdracht inventarisatie vastgoed is uitgevoerd. Doel van deze inventarisatie was om ervoor te zorgen dat vanuit één overzicht duidelijk is welk vastgoed de gemeente bezit, waarvoor dit wordt ingezet (welke functies), welke (gebruik)afspraken hierbij horen en een eerste inzicht in de financiële aspecten. Deze inventarisatie is in 2015 afgerond en heeft een vervolg gekregen in 2017. Hieruit kwamen 23 locaties naar voren die afgestoten konden worden, omdat behoud daarvan ten behoeve van de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor huisvesting van maatschappelijke functies niet langer noodzakelijk was. Ten tijde van het schrijven van dit rapport wordt er ambtelijk gewerkt aan een actualisatie. Dit gaat resulteren een actualisatie van de notitie 'Maatschappelijk Vastgoed' die in het voorjaar van 2020 gaat worden aangeboden³⁴.

2.3.2 *Lerend vermogen binnen het AB*

Zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau wordt er geprobeerd om de ervaringen uit eerdere of afgeronde projecten mee te nemen in de nog lopende projecten. Een belangrijk aspect

²⁸ Het VN Panel bestaat uit mensen met een beperking die in de gemeente Tynaarlo wonen en werken. Waar nodig worden de leden ondersteund door deskundige vrijwilligers en professionals uit de gemeente Tynaarlo. Bron: <https://www.tynaarlo.nl/zorg-en-ondersteuning/vn-panel> geraadpleegd op 14 februari 2020.

²⁹ Interview ambtelijk, 26 november 2019; Raadsvergadering d.d. 27 november 2018 agendapunt 11

³⁰ Interview ambtelijk, 26 november 2019

³¹ Programma duurzaamheid gemeente Tynaarlo 2020-2030

³² Interview ambtelijk, 26 november 2019

³³ Accommodatiebeleid Zuidlaren 2017 (Zaaknummer: 2017/57629)

³⁴ Interview ambtelijk, 26 november 2019

hierbij is de structurele borging en organisatie van projectgroepoverleggen waardoor er gezamenlijk van de voortgang geleerd kan worden.

Het proces, de planning, de stand van zaken, de financiën en overige onderwerpen worden intern binnen de gemeente tweewekelijks besproken tijdens de projectgroepvergaderingen van het AB. Hierin zitten als vaste deelnemers de vakspecialisten op gebied van onderwijs, financiën, vastgoed, ruimtelijke ordening en sport. De projectleider is voorzitter en er is een administratief medewerker voor de notulen en het vastleggen van afspraken. Op afroep kunnen vakgebieden worden uitgenodigd, zoals bijvoorbeeld groen of verkeer³⁵.

In de wekelijkse portefeuillehouder overleggen wordt de bestuurlijk opdrachtgever waar nodig bijgepraat. Naast deze reguliere interne overleggen vindt er regelmatig op ambtelijk niveau overleg plaats met de verschillende schoolbesturen (bijna wekelijks) bij de uitvoering van het AB. Tevens is regelmatig een bestuurlijk overleg waarbij ook de wethouder aan tafel zit (gemiddeld vier keer per jaar)³⁶.

Naar aanleiding van de projecten in Eelde/Paterswolde, Vries en Tynaarlo heeft er ook op 15 februari 2018 een evaluatie plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de gemeenten (ambtelijk en bestuurlijk) en vertegenwoordigers van de schoolbesturen aldaar³⁷. Hier zijn belangrijke lessen en vervolgafspraken uitgehaald rondom leerlingenprognoses (2.1.2).

Leerlingenprognoses zijn de basis voor het aantal te bouwen m². Dit geldt voor alle schoolbesturen. In de praktijk blijkt de werkwijze te leiden tot veel extra werk en onduidelijkheid voor de te bouwen m². Dit omdat gedurende het proces weer nieuwe prognoses komen die leiden tot nieuwe feiten en omstandigheden. Dat heeft als voordeel dat je heel nauwkeurig de ontwikkeling van leerlingen kunt blijven volgen. Nadeel is het regelmatig moeten bijstellen van de plannen. Besproken wordt de wijze waarop we willen omgaan met de leerlingenprognoses. Stellen we ze telkens bij, of zijn er alternatieven.

Afspraak:

Gezamenlijke conclusie: De leerlingenprognose vlak voor een aanbesteding nogmaals bekijken en vastleggen (bevriezen). Vervolgens accepteren dat dit een mogelijk risico met zich meebrengt. De gemeente gaat dit uitwerken. De afspraak zal als een oplegger bij de verordening worden gebruikt.

Uit het ambtelijk wederhoor wordt het volgende aan bovenstaande afspraak toegevoegd:

Tijdens de beoordeling van het ontwerp en de begroting van een specifieke school wordt o.a. getoetst aan de, op dat moment, meest recente prognoses. Feitelijk worden de prognoses dan bevroren. Vervolgens wordt geaccepteerd dat dit een mogelijk risico met zich meebrengt in het vervolgtraject. De gemeente zal, in overleg met de schoolbesturen, de mogelijkheden om dit risico te beperken onderzoeken en/of hoe relatief eenvoudig ingespeeld kan worden op bijvoorbeeld groei van een school.

Tenslotte is de gemeente Tynaarlo voor de herziening van het AB van Zuidlaren bezig om opgedane lessen uit eerdere projecten binnen het AB te incorporeren. Zo ligt er ten tijde van dit onderzoek een ambtelijk voorstel om – naar het advies van de VNG uit 2018 – de normbudgetten (eenmalig) te verhogen met 40% zodat de normvergoeding meer congrueert met de prijsstijgingen in de bouw. Daarnaast is er in de herziening van het AB van Zuidlaren expliciet aandacht voor de thema's duurzaamheid, inclusiviteit en nieuwe leerlingenprognoses³⁸.

³⁵ Verslag overleg schoolbesturen/evaluatie uitvoeringsovereenkomst, 15 februari 2018

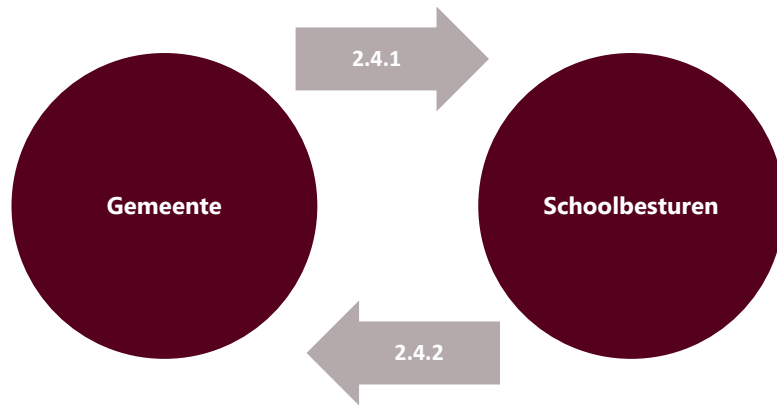
³⁶ 20191014 Onderzoeksvragen incl reactie WvrR.pdf

³⁷ Verslag overleg schoolbesturen/evaluatie uitvoeringsovereenkomst, 15 februari 2018

³⁸ Interview ambtelijk, 26 november 2019

2.4 Gebruikersperspectief AB

Tijdens de interviews zijn de respondenten bevroegd op hun ervaringen met de samenwerking met de school- en sportbesturen en over de wijze waarop er geïnformeerd wordt naar de gebruikers van de accommodaties. Vervolgens zijn er twee focusgroepen geweest waarin schoolbesturen en sportbesturen onafhankelijk hun perspectief op de samenwerking met de gemeente aangaande de accommodaties met de onderzoekers hebben gedeeld.

2.4.1 Perspectief gemeente op samenwerking met schoolbesturen

Vanuit de gemeente is men vanuit verschillende geledingen overwegend tevreden over de samenwerking met de schoolbesturen. De gemeente en schoolbesturen zitten geregeld samen voor bestuurlijke overleggen en hebben ambtelijk op nog frequentere basis contact. Wel ervaart men ambtelijk verschillen tussen de zelfstandigheid van de schoolbesturen tijdens de realisatie van nieuwe accommodaties en de capaciteit en inzet die de besturen van de gemeente verwachten. Daar waar het ene schoolbestuur meer regie pakt in de realisatie, hangt het andere bestuur meer aan de kennis van de ambtelijke organisatie van de gemeente.

De gemeente en de schoolbesturen werken samen volgens de kaders uit een uitvoeringsovereenkomst; daarin staan rechten en plichten van de schoolbesturen en de gemeente. In deze overeenkomst staat dat de gemeente op bepaalde momenten tijdens de realisatie betrokken wil worden. Naar de ervaring van de ambtelijke organisatie neemt het ene schoolbestuur de gemeente meer mee dan het andere. Deze informatievoorziening wordt echter over het algemeen als voldoende tot goed ondervonden.

2.4.2 Perspectief schoolbesturen op het AB en de samenwerking met de gemeente

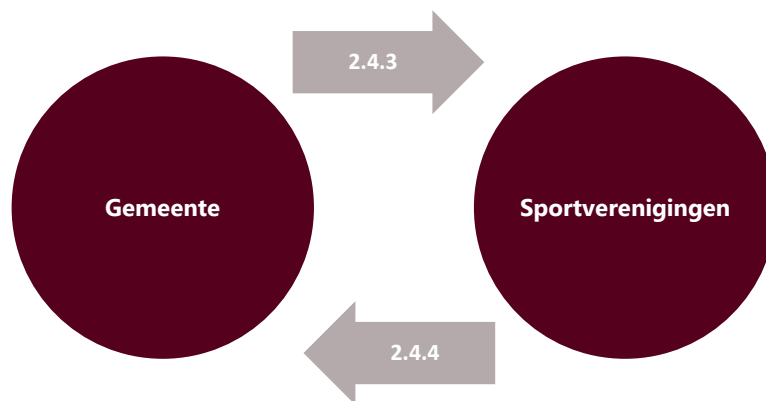
Vanuit de focusgroep met de schoolbesturen³⁹ komt naar voren dat de omslag van het IAB naar het AB wennen was, omdat de voorheen brede insteek beperkt werd naar de kerntaken van de gemeente. Dit scheidt echter ook duidelijkheid voor de schoolbesturen. Zij weten wat de kaders zijn, wat daarbinnen de regelruimte is en kunnen daarop anticiperen. De onderliggende afspraken over bouwheerschap zijn daarmee duidelijk. Wel wordt de gedetailleerdheid van budgetverantwoording richting de gemeente, in het kader van rechtmatigheid, als

³⁹ Focusgroep schoolbesturen, 27 januari 2020

te hoog ervaren. Voorstellen vanuit een schoolbestuur om deze verantwoording te vereenvoudigen, zijn niet gehonoreerd.

De bestuurders zijn wel zeer tevreden over de wijze waarop overleg, contact en betrokkenheid over de laatste twee/drie jaar gegroeid is. Zowel ambtelijk als bestuurlijk is men goed benaderbaar en is de betrokkenheid plezierig. In de operatie zijn echter op het gebied van integraliteit nog verbeterlagen te maken. De besturen ervaren dat er met de omslag van het IAB naar het AB verkokering is ontstaan binnen enkele projecten. Zo is er over de tijd heen, los van elkaar, contact met ambtenaren uit verschillende domeinen (van onderwijs tot stedenbouw tot welstand). Hetzelfde geldt voor afstemming met bestuurders omdat onderdelen van portefeuilles die relateren aan het AB (o.a. huisvestingsaanvragen, vastgoed en onderwijs) bij verschillende wethouders belegd zijn. De omslag van het IAB naar het AB brengt in die zin ook een keerzijde met zich mee, zo ervaren de schoolbesturen. Ook omdat er door de aangescherpte focus bij de accommodaties geen link gelegd wordt met voorzieningen die ook gericht zijn op kinderen en die raakvlakken hebben met onderwijs. Dit geldt bijvoorbeeld voor kinderopvang en de ontwikkeling van kindcentra. Dit wordt nu gezien als een gemiste kans om de ontwikkeling van kinderen integraal te ondersteunen⁴⁰.

Schoolbesturen erkennen tenslotte dat het maken van leerlingenprognoses complex is. Dat is echter niet iets dat specifiek en alleen in Tynaarlo speelt. Het is een complex vraagstuk dat zich breder en bij veel gemeenten speelt. Wel denken de schoolbesturen dat er geprofiteerd kan worden van het hanteren en vergelijken van verschillende methodieken. Schoolbesturen zouden meer ruimte willen om aan de voorkant om dergelijke prognoses samen te bekijken en hierover in gezamenlijkheid besluiten over te nemen voorafgaand aan het realiseren van (ver)nieuwbouw.

2.4.3 Perspectief gemeente op samenwerking met de sportverenigingen

Op het gebied van sport vindt er ambtelijk afstemming plaats met de vertegenwoordigers van de sportverenigingen. In Eelde/Paterswolde is daarvoor een sportfederatie die de belangen behartigt. In de andere kernen worden verenigingen zelf uitgenodigd en vindt er meer één op één contact plaats met verenigingen. Deze tweede samenwerkingsvorm zal met de herziening van het AB ook plaatsvinden en wordt door de gemeentelijke organisatie als arbeidsintensiever ervaren. Wat dat betreft ervaart de gemeente ambtelijk ook verschillen in de

⁴⁰ Dit wordt ook ondersteund door ambtelijke interviews van 26 november 2019.

professionaliteit van de organisatie van sportbesturen, ook in relatie tot de visie op accommodaties. Het ene bestuur is in staat om vooraf en gedurende het ontwikkelingsproces van accommodaties hun wensen goed mee te kunnen geven. Voor andere sportbesturen, zo is de ervaring, gaat een accommodatie pas leven zodra deze er fysiek staat. Ambtelijk beseft men zich wel goed dat hierbij ook een verantwoordelijkheid ligt bij de gemeente om sportgebruikers goed vooraf te betrekken en mee te nemen in het AB.

2.4.4 Perspectief sportverenigingen op het AB en de samenwerking met gemeente

Over de realisatie van de nieuwe accommodaties zijn de sportverenigingen⁴¹ overwegend tevreden. Er zijn fraaie accommodaties gerealiseerd die toekomstbestendig zijn en die voldoen aan de gebruikersbehoeften van de komende twee decennia. Gebruikers hebben echter ondervonden dat accommodaties eerder zijn gesloopt dan dat er nieuwe accommodaties voor in de plek terug zijn gekomen. Hierdoor hebben verenigingen tijdelijk geen beschikking gehad over vaste sportlocaties en is er geschipperd tussen de verschillende kernen om trainingen en wedstrijden te kunnen faciliteren. Het is hierdoor niet altijd even gemakkelijk geweest om sport dichtbij inwoners te kunnen organiseren. Daarbij hebben verenigingen ervaren niet altijd volledig te weten waar ze aan toe te zijn. De wijze waarop communicatie vanuit de gemeente over de ontwikkeling van accommodaties heeft plaats gevonden, wordt niet door alle gebruikers als optimaal ervaren.

Ook hebben sportverenigingen het gevoel dat er in het AB met name vanuit de accommodaties en de daarbij behorende beschikbare ruimte is geredeneerd en er onvoldoende is gekeken welke kant de gemeente op zou willen met sport. Gebruikers denken dat knelpunten op het gebied van zaalgebruik en locatieverdeling op te lossen, zijn door meer integraal aan tafel te gaan. Men erkent dat hierbij ook een rol voor de gebruikers zelf ligt. Sportverenigingen moeten zelf ook proactief de gezamenlijkheid opzoeken met andere gebruikers onderling en op basis daarvan het gesprek met de gemeente aan gaan.

2.5 Toetsing aan de normen

In deze paragraaf beantwoorden we de deelvragen aan de hand van de toetsing aan de normen. De toetsing baseren wij op de bevindingen opgenomen in dit hoofdstuk.

De kleur groen geeft aan dat geheel aan de norm wordt voldaan.

De kleur oranje geeft aan dat deels aan de norm wordt voldaan.

De kleur rood geeft aan dat niet aan de norm wordt voldaan.

Doeltreffendheid	
Norm	Analyse beknopt
De doelstellingen voor het accommodatiebeleid zijn eenduidig en consistent en zijn goed afgestemd op de doelen voor de betrokken beleidsterreinen zoals onderwijs, sport, burgerparticipatie, vastgoed e.d.	De doelen zijn eenduidig en consistent vastgesteld in het accommodatiebeleid 2015. De doelen zijn per betrokken kern uitgewerkt. Duidelijk is vastgesteld welke accommodaties wanneer moeten worden gerealiseerd. Zowel intern (politiek én organisatie) als door gebruikers worden de doelen als eenduidig en consistent ervaren. Met het AB 2015 is de focus op onderwijshuisvesting en binnensportaccommodaties komen te liggen. Andere functies vallen buiten de scope van

⁴¹ ... die deelgenomen hebben aan de focusgroep van 27 januari 2020

	het beleid. Aanvankelijk is er weinig verbinding met andere beleidsterreinen gemaakt. Echter, gedurende de uitvoering van het AB hebben precieze thema's zoals inclusiviteit en duurzaamheid expliciet een plek gekregen binnen de accommodatieprojecten.
De vastgestelde doelstellingen worden gerealiseerd.	De doelstellingen worden over het algemeen gerealiseerd voor Vries, Eelde-Paterswolde en Tynaarlo. Voor Zuidlaren is, door onvoorziene omstandigheden (vertrek van een school), een herziening van het AB nodig. Op dit moment wordt aan deze herziening gewerkt.
De gemeente leert van de opgedane ervaringen om de beleidsvoorbereiding en -uitvoering zo nodig tijdig bij te sturen.	De gemeente leert van de realisatie van eerdere projecten en voert structureel evaluaties uit met de schoolbesturen. Dit gebeurt in mindere mate expliciet met de sportverenigingen.
De doelstellingen voor het accommodatiebeleid zijn gebaseerd op de maatschappelijke wensen en behoeften aan voorzieningen op korte en lange termijn.	Het is de verwachting dat de gerealiseerde sportaccommodaties voldoen aan de behoeften op korte en langere termijn. Het blijft echter een opgave om de wensen voor onderwijs volledig effectief te equiperen in het AB. Daarvoor bieden de leerlingprognoses te weinig zekerheid. Dit speelt niet alleen in de gemeente Tynaarlo.
De inwoners c.q. gebruikers zijn tevreden over het accommodatiebeleid.	Gebruikers zijn overwegend tevreden met het AB en de betrokkenheid van de gemeente op dit dossier. Op het gebied van communicatie en samenwerking (verkokering als keerzijde van de omslag IAB→AB) is er echter nog ruimte voor verbetering.

Om de doelmatigheid te beoordelen zijn in paragraaf 1.2 deelvragen geformuleerd. Hieronder wordt antwoord gegeven op deze vragen.

Wat zijn de actuele doelen die de gemeente wil bereiken met het accommodatiebeleid?

De doelen van het accommodatiebeleid zijn door de raad vastgesteld in 2015 en zijn in datzelfde jaar verder uitgewerkt. Dit is beschreven in paragraaf 2.1. De belangrijkste wijziging in het beleid was dat van een 'integraal accommodatiebeleid' is gegaan naar een accommodatiebeleid dat zich richt op onderwijshuisvesting en binnensportaccommodaties. Andere functies vallen buiten de scope van het beleid. De omslag van het IAB naar het AB is vooral ingegeven door financiële overwegingen. De IAB-plannen kosten circa € 37,5 miljoen en het toen beschikbare budget was circa €11 miljoen.

Per betrokken kern is concreet aangegeven wat aan accommodaties moet worden gerealiseerd. De doelen per kern zijn weergegeven in paragraaf 2.2.

De doelstellingen voor Zuidlaren, die in 2017 door de raad zijn vastgesteld, hebben geen uitwerking gekregen vanwege het vertrek van het Harens Lyceum. In het voorjaar van 2020 zal een herziening van het AB van Zuidlaren aan de raad worden voorgelegd. Het doel voor Zuidlaren ('duurzame en toekomstbestendige huisvesting voor onderwijs en (binnen)sportverenigingen') blijft actueel, alleen de uitwerking en de bijbehorende financiën gaan wijzigen.

In hoeverre zijn deze doelen concreet uitgewerkt, consistent en in de loop van de jaren bestendig?

De doelen uit het accommodatiebeleid zijn concreet uitgewerkt en zijn in de afgelopen jaren consistent en bestendig uitgewerkt.. Per betrokken kern is specifiek aangegeven wat aan accommodaties moet worden gerealiseerd. Als aangegeven moeten de plannen voor Zuidlaren worden bijgesteld vanwege het vertrek van het Harens Lyceum.

Vanuit de gesprekken met zowel verschillende geledingen van de ambtelijke organisatie (o.a. AB, sport, onderwijs, vastgoed en control) als het bestuur en de gebruikers blijkt dat de doelstellingen van het AB overwegend als eenduidig en consistent worden ervaren. Met name voor de schoolbesturen zijn deze kaders en doelstellingen ook duidelijk. Zij weten wat er op het gebied van bouwheerschap van hen wordt verwacht.

Kijkend naar de doelstellingen van het AB zijn er aanvankelijk weinig koppelingen gemaakt met andere beleidsterreinen. Alleen het raakvlak met het programma vastgoed wordt bij de vaststelling van het AB expliciet gemaakt⁴². Tijdens de uitvoering van het AB hebben inclusiviteit en duurzaamheid wel een plek gekregen binnen de accommodatieprojecten. Zo hebben de thema's duurzaamheid en toegankelijkheid bij de ontwikkeling van de sporthal Groote Veen en het aspect toegankelijkheid bij de gymzaal Tynaarlo expliciet een plek gekregen. Onder andere het VN-panel en de raad worden nadrukkelijk betrokken bij deze ontwikkelingen. De verwachting is dat bij de beleidsherziening van het AB voor Zuidlaren deze koppelingen nog nadrukkelijker naar voren komen.

Op welke wijze wordt de toekomstige behoefte aan accommodaties c.q. het gewenste basisniveau vastgesteld? Hoe ver is de gemeente hiermee, wat staat er nog op de rol en hoe verhoudt dit zich tot de huidige doelen van het accommodatiebeleid?

De doelstellingen voor het AB zijn overwegend gebaseerd op de maatschappelijke wensen en behoeften aan voorzieningen op korte en lange termijn. Sportverenigingen zijn overwegend tevreden met de accommodaties die binnen het AB gerealiseerd zijn; deze voldoen aan de behoeftes. Voor schoolbesturen geldt dat het doen van leerlingenprognoses en daarmee inspelen op toekomstige behoeftes een complexe aangelegenheid blijft. Dit is niet Tynaarlo-eigen. Andere gemeenten hebben hier ook problemen mee.

Schoolbesturen denken wel dat hierover een beter gesprek gevoerd kan worden met de gemeente aan de voorkant van het maken van accommodatieplannen. Met de realisaties kan er bovendien meer integraal gewerkt worden zo ervaren de schoolbesturen. Met enige regelmaat is er verkokering en spreekt de gemeente niet met een mond. Communicatie is ook het grootste verbeterpunt dat vanuit de sportverenigingen wordt aangedragen, met name tijdens de transitieperiode van (ver)nieuwbouw transitieperiode. De sportverenigingen willen naar de toekomst toe in gesprek over het benutten van de accommodaties in het kader van het sportbeleid en de gezamenlijke bijdrage hieraan door zowel de gemeente als de sportverenigingen

In hoeverre zijn de gestelde doelen reeds gehaald en wanneer én hoe zullen de resterende doelen worden gehaald?

De doelstellingen die met het AB in 2015 door de raad zijn vastgesteld zijn behaald voor de kernen Tynaarlo, Eelde-Paterswolde en Vries.

⁴² Accommodatiebeleid Zuidlaren 2017 (Zaaknummer: 2017/57629)

In hoeverre is er binnen de gemeente sprake van zelflerend vermogen bij de voorbereiding en uitvoering van het accommodatiebeleid? Welke acties onderneemt de gemeente om de beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering zo nodig tijdig bij te sturen?

Er vinden zowel intern binnen de projectgroep als extern met de schoolbesturen evaluaties van projecten plaats. Onderwerpen die hierbij centraal staan zijn leerlingenprognoses en de normbudgetten maar ook het expliciet aandacht vragen voor andere thema's zoals duurzaamheid en inclusiviteit. Ook met de herziening van het AB van Zuidlaren is de gemeente voornemens dergelijke lessen uit eerdere projecten een plaats te geven. In mindere mate wordt expliciet geëvalueerd met sportverenigingen.

3. Doelmatigheid van het beleid

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de doelmatigheid van het beleid. Hierbij wordt in de eerste en tweede paragraaf ingezoomd op de kosten en de bewaking hiervan. In derde paragraaf wordt de aanpak van beheer en onderhoud toegelicht gevolgd door een beschrijving van de accommodaties in eigen beheer in paragraaf 3.4. In de laatste paragraaf wordt de doelmatigheid geëvalueerd aan de hand van het normenkader.

3.1 Kosten

Hieronder wordt eerst de kostenbewaking besproken waarna een blik wordt gericht op het financiële resultaat.

3.1.1 Kostenbewaking

In de kostenbewaking wordt net als in de beschikbaar gestelde budgetten onderscheid gemaakt tussen onderwijs en sport.

Voor onderwijs zijn er uitvoeringsovereenkomsten gesloten waarin een controleprotocol en een (tussentijds) verantwoordingsmodel is opgenomen. In de uitvoeringsovereenkomst staan rechten en plichten voor de schoolbesturen en de gemeente opgenomen. Een voorbeeld hiervan is de uitvoeringsovereenkomst van Stichting Baasis waarin is opgenomen dat de stichting telkens voorafgaand aan een door de gemeente betaalbaar te stellen deel van de totale voorzieningen, inzicht zal worden gegeven in de wijze waarop de te ontvangen gelden zullen worden besteed. Daarnaast dient de stichting zowel tussentijds als achteraf verantwoording af te leggen over de besteding van gelden.⁴³

Een tweede mechanisme is de inzet van een budgetverantwoordelijke binnen de gemeente. De budgetverantwoordelijke is aanwezig bij het tweewekelijks AB-overleg. Deze korte lijnen tussen de betrokken personen zorgen er mede voor dat de plannen uit het accommodatiebeleid binnen de – al dan niet door de raad aangepaste – budgetten worden gerealiseerd. Daarnaast worden alle AB-kredieten meegenomen in de jaarlijkse P&C cyclus van de gemeente.⁴⁴ In de interviews is bevestigd dat deze werkwijze wordt gehanteerd en dat de korte lijnen zijn tussen betrokkenen.⁴⁵

In tegenstelling tot onderwijs waar de schoolbesturen de regie en verantwoordelijkheid hebben om zorg te dragen voor passende onderwijshuisvesting, heeft de gemeente de regie over de aanpak van de verouderde sportaccommodaties⁴⁶. De verantwoordelijkheid voor het budget hiervan ligt bij de projectleider vastgoed. Dit is dus intern belegd. Voor de sportaccommodaties geldt ook dat de AB-kredieten meegaan in de P&C cyclus van de gemeente.⁴⁷

⁴³ Uitvoeringsovereenkomst de Baasis overeengekomen op 14 juli 2016.

⁴⁴ Schriftelijke reactie (ambtelijk) op onderzoeksvragen TwynstraGudde 14 oktober 2019.

⁴⁵ Interview ambtelijk, 26 november 2019.

⁴⁶ Accommodatie Beleid, kaders & scenario's; eerste stap naar uitvoering (Zaaknummer: 2015/20920)

⁴⁷ Interview ambtelijk, 26 november 2019.

3.1.2 Begroting AB

In het uitvoeringsprogramma Thema Accommodatiebeleid d.d. 3 november 2015 is per kern inzicht geboden in de financiële gevolgen voor wat betreft de uitvoering van het AB. In dit programma is onderscheid gemaakt tussen structureel en incidenteel budget.

Onder incidentele lasten vallen de volgende posten: het afwaarderen van boekwaarden (hoofdgebouw en renovaties), sloop van de huidige gebouwen en een PM post voor het verwijderen van asbest, tijdelijke huisvesting onderwijs tijdens de bouw en planologische procedure kosten. Onder structurele lasten vallen de structurele dekking op basis van 40 jaar voor kapitaallasten, de norm nieuwbouwscholen (o.b.v. VNG index 2015) en een PM post voor meerkosten voor aardbevingsbesteding bouwen.

Het beschikbare structurele dekkingsbudget muteert gedurende de uitvoering van het AB. Het groeit als de kapitaal- en exploitatielasten van gesloopte accommodaties vrijvallen en krimpt als nieuwe accommodaties opgeleverd worden. De gemeente actualiseert jaarlijks de omvang van de beschikbare budgetten en berekenend of het resterend budget van voldoende omvang is om de resterende investeringen te kunnen dekken⁴⁸.

Tabel 1 Benodigd budget per kern Thema Accommodatiebeleid 2015

	Incidenteel	Structureel
Vries	€ 1.243.500,-	€ 145.000,-
Tynaarlo	€ 3.199.500,-	€ 18.600,-
Eelde-Paterswolde	€ 1.757.000,-	€ 743.500,-
Totaal	€ 6.200.000,-	€ 907.100,-

3.1.3 Financieel resultaat

Van de ambtelijke organisatie is het overzicht in Tabel 2 ontvangen. Hieruit blijkt dat de financiering van het AB heeft plaatsgevonden op basis van investeringskredieten. Hierdoor zijn de gerealiseerde bedragen aangeleverd door de ambtelijke organisatie niet vergelijkbaar met de in paragraaf 3.1.2 genoemde budgetten. De toetsing of er binnen begroting gerealiseerd wordt, vindt hierdoor alleen plaats op basis van de gegevens in Tabel 2.

Uit het ambtelijk overzicht dat we van de organisatie hebben ontvangen in Tabel 2 kan geconcludeerd worden dat de realisatie tot en met eind 2019 binnen begroting heeft plaatsgevonden, maar dat er wel tussentijdse bijstellingen hebben plaatsgevonden. De raad besloot over de bijstellingen. Deze bijstellingen zijn gedeeltelijk te verklaren doordat de budgetten voor de plannen in het AB zijn opgesteld aan de hand van de door het ministerie genormeerde VNG-vergoeding voor de nieuwbouw van scholen. Voor kernen Vries, Tynaarlo en Eelde-Paterswolde is uitgegaan van prijspeil 2015. Doordat de bouwkosten de afgelopen jaren zijn gestegen, bleken de oorspronkelijke budgetten ontoereikend. Gezien de ontwikkelingen op de markt was het bij het hanteren van de normen al duidelijk dat het normbudget ontoereikend kon zijn.

⁴⁸ Overzicht uitputting kredieten accommodatiebeleid: stand van zaken december 2019, ontvangen op 23 december 2019.

In de realisatie is gewerkt aan de hand van een tweetrapsraket waarin in de eerste stap de normbedragen beschikbaar worden gesteld en er volgens aanbesteed wordt. Wanneer uit de aanbesteding blijkt dat de normvergoeding ontoereikend is dan wordt per project naar een oplossing gezocht. Voor de plannen uit het AB in Zuidlaren is de gemeente voornemens om dezelfde methode toe te passen, maar wel met de door de VNG geadviseerde verhoging van de normbedragen.⁴⁹

Tabel 2 Bijstellingen na initieel begroot (stand december 2019)

Kern	Begroot Incl. bijstelling	Realisatie stand 12- 2019	Resterend budget	Omvang bijstelling
Vries	€ 3.882.466,-	€ 3.430.236,-	€ 452.229,-	€ 108.000,-
Tynaarlo	€ 2.964.242,-	€ 2.560.772,-	€ 403.469,-	€ 458.000,-
Eelde-Paters- wolde	€ 15.339.298,-	€ 13.452.162,-	€ 1.887.135,-	€ 1.717.223,-
Totaal	€ 22.186.006,-	€ 19.443.170,-	€ 2.742.833,-	€ 2.283.223,-
Kosten voor tijdelijke huis- vesting onder- wijs tijdens de bouw	€ 1.000.000,-	€ 382.721,-	€ 617.278,-	n.v.t.

Opvallend is de omvang van de bijstelling voor de kern Eelde-Paterswolde ter grootte van € 1,7 miljoen. Het resterende budget tot en met december 2019 is echter hoger dan de bijstelling. Reden van deze bijstelling is onder andere de vertraging en de tegenslagen in het project voor OBS de Westerburcht. Dit geldt ook voor Vries waar het resterende budget hoger is dan de bijstelling. Voor Tynaarlo is de bijstelling wel (gedeeltelijk) benut. Hier bleek in de aanbestedingsfase al dat de plannen niet realiseerbaar waren binnen het budget.

Voor wat betreft de incidentele lasten is in de onderste regel van Tabel 2 het budget voor tijdelijke huisvesting onderwijs tijdens de bouw opgenomen. Uit dit budget worden de incidentele kosten gedekt die bestaan uit tijdelijke vervangende huisvesting voor de scholen in de tijd dat er gebouwd/verbouwd wordt. Het bedrag dat hiervoor was begroot, is ruim voldoende gebleken waardoor een bedrag resteert van € 617.278,-. Dit resterende bedrag zal ingezet worden voor de uitvoering van de plannen uit het AB in Zuidlaren.

Naast de realisatiecijfers in Tabel 2 is ook het beeld dat mensen hebben dat AB binnen begroting gerealiseerd wordt. De verwachting is dat de overige/resterende projecten ook binnen het beschikbare budget gerealiseerd gaan worden.^{50 51 52}

Voor wat betreft de positie van de raad blijkt dat in de P&C cyclus geen inzicht wordt geboden in de realisatie van het AB als geheel. Hierdoor krijgt de raad geen inzicht in de financiële realisatie van het gehele AB. In paragraaf 4.2 wordt hier nader op ingegaan.

⁴⁹ Interview ambtelijk, 26 november 2019

⁵⁰ Schriftelijke reactie (ambtelijk) op onderzoeksvragen TwynstraGudde 14 oktober 2019.

⁵¹ Overzicht uitputting kredieten accommodatiebeleid: stand van zaken december 2019, ontvangen op 23 december 2019.

⁵² Interview ambtelijk, 26 november 2019.

3.2 Optimalisatie doelmatigheid

Voor wat betreft de optimalisatie van de doelmatigheid uit zich dit in onder andere de bewaking van de budgetten. Bijvoorbeeld in de plannen voor onderwijs wordt scherp toegezien op wat noodzakelijk is en wat niet om de doelmatigheid op deze manier te bewaken. Zo wordt voor het verstrekken van extra budget getoetst of er sober en doelmatig is aanbesteedt en worden er voorstellen gedaan om plannen te vereenvoudigen. Vanuit het perspectief van de schoolbesturen gebeurt dit soms te scherp, in de zin dat ze de verantwoording als erg detaillistisch ervaren en dat in hun ogen door de scherpe toetsing mogelijke kansen worden gemist om kwaliteitsverbeteringen in de accommodaties te realiseren.

Een ander voorbeeld van het optimaliseren van de doelmatigheid is de bezetting van de accommodaties. Dit geldt met name voor de sportcomplexen waar op een zo hoog mogelijke bezettingsgraad wordt gestuurd. Dit biedt weinig flexibiliteit aan de eindgebruikers en geeft een gevoel van krapte.

3.3 Beheer en onderhoud

Alle gemeentelijke panden worden door de gemeente onderhouden.⁵³ Beheer en onderhoud kent een planmatige aanpak in de vorm van een meerjarenonderhoudsplanning. Vanaf oplevering wordt de accommodatie opgenomen in de onderhoudsvoorziening. De onderhoudsvoorziening is beschikbaar voor de panden in portefeuille en er is in de voorziening geen uitsplitsing gemaakt op gebouwniveau.

De onderhoudsvoorziening wordt jaarlijks gevoed vanuit de begroting en deze wordt jaarlijks doorgerekend naar BBV maatstaven (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten).⁵⁴ De benodigde dotatie voor onderhoud wordt berekend aan de hand van de gemiddelde onderhoudsbehoefte van de eerst komende tien jaar. De dotaties uit de begroting dekken de MJOP momenteel voor circa 90%. Tussen de benodigde dotaties en de in de begroting opgenomen dotaties zit dus een gat in de dekking.⁵⁵ Jaarlijks wordt advies gegeven over de aanpassing hiervan. Ondanks het structurele dekkingstekort is de vulling van de voorziening bij de jaarrekening vaak hoger dan dat de BBV toestaat. De voorziening moet dan worden afgeroomd. Eén van de oorzaken hiervan is de krimpende vastgoedportefeuille door uitvoering van de plannen uit het AB aangezien aan de gebouwen die worden afgestoten alleen het hoogst noodzakelijke onderhoud wordt gepleegd.

Alleen over de accommodaties panden die betrekking hebben op het accommodatiebeleid is informatie aangeleverd betreffende de onderhoudsplanning. Deze onderhoudsplanning voor de periode 2020-2025 bestaat uit een vijftal panden⁵⁶:

- Gymzaal Goudenregenlaan
- Sporthal de Zwet
- Sporthallen de March
- Gymzaal de Kooi
- Gymzaal en dorps huis de Ludinge

⁵³ Interview ambtelijk, 26 november 2019

⁵⁴ Interview ambtelijk, 26 november 2019

⁵⁵ Interview ambtelijk, 26 november 2019

⁵⁶ Bijlage 7 Rekenkamer vragen 20191007 vastgoed, 26 november 2019

De onderhoudsplanning bestaat uit totaalbedragen per pand per jaar, maar het is niet inzichtelijk welke werkzaamheden in de onderhoudsplanning zijn opgenomen. Wel wordt vermeld dat gebouwverbetering voor activiteiten, verduurzaming en toegankelijkheidsambities niet in de MJOP zijn opgenomen. De toelichting op de staat van het onderhoud ontbreekt. Het is uit de informatie niet op te maken of de staat van onderhoud voor panden die onder het vastgoedbeleid vallen, maar buiten het AB, wel inzichtelijk is.

Er is geen informatie ontvangen over de kosten van onderhoud en beheer in de periode sinds 2014. Hierdoor kan geen uitspraak worden gedaan over de realisatie van deze kosten. Wel kan geconstateerd worden dat er met behulp van het programma Ultimo inzichtelijk is wat de kosten zijn voor onderhoud en beheer in de periode 2020 t/m 2025.

Het overzicht van de onderhoudsplanning bestaat uit een optelling van het uit te voeren onderhoud van alle gebouwen. Er wordt hierbij geen onderscheid gemaakt tussen kort- en langcyclisch onderhoud. De argumentatie hiervoor is dat renovatie een combinatie is van onderhoud en functionele aanpassing en functionele aanpassingen niet worden geschaad onder onderhoud maar als investering en investeringen vallen buiten de scope van de MJOP.⁵⁷

Voor de hiervoor genoemde panden is ook een begroting van de exploitatielasten aanwezig. Er is een onderverdeling gemaakt per pand en de kosten per kostenplaats voor de periode 2020 t/m 2025.

3.4 Accommodaties in eigen beheer

Voor wat betreft de exploitatie van de gebouwen is dit momenteel uitbesteed aan derden. De reden voor het uitbesteden van de exploitatie is de kwaliteit van de dienstverlening. Er zijn echter (onwenselijk) para commerciële activiteiten geconstateerd. Dit heeft de gemeente doen besluiten om de exploitatiecontracten die aflopen niet te verlengen maar de accommodaties in eigen dienst te nemen. Onlangs is sporthal Groote Veen, als eerste accommodatie, in eigen dienst genomen. Doordat deze accommodatie nog maar net in eigen beheer is, kan er op dit moment nog geen uitspraak worden gedaan over de bijdrage aan de doelmatigheid van het in eigen beheer hebben van accommodaties.

Wel komt naar voren dat, door accommodaties in eigen beheer te nemen, de kantine ook een functie als ontmoetingsplek voor de gemeente krijgt. Bij de realisatie van sporthal Groote Veen heeft de sporthal een duidelijke ontmoetingsfunctie gekregen. De achterliggende bestuurlijke visie is dat sportaccommodaties zorgen voor sociale samenhang, ontmoeting en gezondheid. Sportaccommodaties bieden ook de mogelijkheid aan de BSO om te sporten. Op het moment dat sport en onderwijs dichtbij elkaar geclusterd zijn, ontstaat de mogelijkheid om elkaar te versterken⁵⁸.

Op financieel vlak komt uit de interviews naar voren dat de realisatie van het AB geringe invloed heeft op de huur die accommodaties betalen. De huren zijn iets gestegen, maar niet substantieel omdat de gemeente sporten aanmoedigt en dit door hogere huren niet wil ontmoedigen. Huurprijzen worden bepaald op basis van afmetingen en hiervoor hanteert de gemeente overal dezelfde prijzen.

⁵⁷ Interview ambtelijk, 26 november 2019

⁵⁸ Interview bestuurlijk, 2 december 2019

3.5 Toetsing aan de normen

In deze paragraaf beantwoorden we de deelvragen aan de hand van de toetsing aan de normen. De toetsing baseren wij op de bevindingen opgenomen in dit hoofdstuk.

De kleur groen geeft aan dat geheel aan de norm wordt voldaan.

De kleur oranje geeft aan dat deels aan de norm wordt voldaan.

De kleur rood geeft aan dat niet aan de norm wordt voldaan.

Doelmatigheid	
Norm	Analyse beknopt
Er is sprake van een adequate kostenbewaking bij het accommodatiebeleid met betrekking tot zowel de kapitaallasten als de exploitatiekosten.	De gemeente bewaakt de kosten middels een schriftelijke controleprotocol en een verantwoordingsmodel. Daarnaast zijn er uitvoeringsovereenkomsten en is er een budgetverantwoordelijke vanuit de gemeente aangewezen die toeziet op de uitwerking van de plannen uit het accommodatiebeleid.
De gerealiseerde kosten blijven binnen de vooraf opgestelde begrotingen.	Tot en met eind 2019 blijven de gerealiseerde kosten binnen de verstrekte investeringskredieten waarbij wel bijstellingen op het oorspronkelijk budget zijn gedaan. Het was voor de start van de uitvoering bekend dat de genormeerde bedragen ontoereikend waren vanwege marktontwikkelingen sinds het vaststellen van kredieten.
Er is goed inzicht in de staat van onderhoud en sprake van een planmatige aanpak hiervan.	Onderhoud en beheer vindt plaats op basis van een meerjarenonderhoudsplanning (met behulp van het programma Ultimo). In het onderzoek is alleen gekeken naar de panden die binnen het accommodatiebeleid gekeken. Er is geen informatie ontvangen over de gerealiseerde kosten van beheer en onderhoud sinds 2014. Het programma Ultimo maakt de kosten voor onderhoud en beheer wel duidelijk voor de periode 2020-2025.
De gemeente neemt maatregelen om de doelmatigheid te optimaliseren.	De gemeente optimaliseert de doelmatigheid door middel van het optimaal benutten van accommodaties (bijvoorbeeld door een vol rooster) en daarnaast wordt toegezien op dat de plannen sober en doelmatig te zijn (geen luxe).

Om de doelmatigheid te beoordelen zijn in paragraaf 1.2 deelvragen geformuleerd. Hieronder wordt antwoord gegeven op deze vragen.

In algemene zin: op welke wijze vindt er kostenbewaking plaats?

Uit de analyse blijkt dat er vanuit de gemeente adequaat en frequent wordt toegezien op de gemaakte kosten. De kostenbewaking is schriftelijk vastgelegd in het controleprotocol en er is een verantwoordingsmodel. Daarnaast zijn in uitvoeringsovereenkomsten de rechten en plichten voor de schoolbesturen en de gemeente opgenomen. Tevens is een budgetverantwoordelijke vanuit de gemeente betrokken bij de overleggen met betrekking tot de uitwerking van de plannen uit het accommodatiebeleid.

In hoeverre blijven de kosten grosso modo binnen de vooraf opgestelde begrotingen?

Door deze adequate kostenbewaking blijft de realisatie tot nu toe binnen de verstrekte investeringskredieten. De investeringskredieten zijn echter tijdens de uitvoering van de plannen wel bijgesteld ondanks dat bij de start van de uitvoering al bekend was dat de normvergoedingen met prijspeil 2015 ontoereikend was vanwege de marktontwikkeling sinds 2015.

Wat zijn sinds 2014 de kosten (per gebouw) geweest van onderhoud en beheer (inclusief energiekosten)? Ten laste van wie c.q. welke begrotingspost komen deze kosten?

Is er sprake van een planmatige aanpak van het beheer en onderhoud? Zo ja, op welke wijze?

Voor wat betreft beheer en onderhoud is terugblikkend niet inzichtelijk wat sinds 2014 de kosten (per gebouw) zijn geweest en wat de staat van onderhoud van de panden is. Er is daarentegen wel sprake van een planmatige aanpak van beheer en onderhoud door middel van een actuele meerjarenonderhoudsplanning (met behulp van het programma Ultimo) voor de accommodaties die onder het accommodatiebeleid vallen. Het is niet bekend hoe dit MJOP eruitziet voor de panden die onder het vastgoedbeleid vallen.

Beleidsmatig is de keuze gemaakt om het beheer van een aantal sporthallen en MFA's in eigen dienst uit te voeren accommodatiebeleid?

- i) welke ervaringen zijn hiermee opgedaan en hoe worden deze door de gemeente en gebruikers beoordeeld?*
- ii) wat betekent dit voor het kostenplaatje van de gemeente en de gebruikers?*

Zoals in paragraaf 3.4 is beschreven is Sporthal Groote Veen onlangs in eigen dienst genomen. Deze termijn is echter te kort om een uitspraak te doen over de ervaringen van het in eigen dienst beheren van accommodaties.

4. Transparantie en positie van de raad

Een analyse van de transparantie en positie van de raad vindt plaats op basis van de beschikbare documentatie, de interviews met de ambtelijke organisatie, de verantwoordelijk portefeuillehouder en een focusgroep met raadsleden van 13 januari jl.

4.1 Voorbereiding en vaststelling AB

De analyse en herijking van het IAB is met het vaststellen van de Perspectievennota 2014 en de daarop volgende begroting 2015 een formele opdracht geweest van de raad aan het college. De raadsfracties hebben op basis van deze analyse de gelegenheid gehad om met ideeën te komen voor een nieuwe invulling van het AB. De ingebrachte ideeën en denkrichtingen zijn betrokken bij het opstellen van de notitie 'Accommodatiebeleid, kaders en scenario's per kern'. Daarna heeft op 21 mei 2015 het college haar ideeën voor de nieuwe koers gedeeld met de betrokken participanten. Zowel tijdens de bijeenkomst als na afloop hebben raadsleden hierop gereageerd. Op 30 juni 2015 is het AB vervolgens door de raad vastgesteld⁵⁹.

Vanuit de documenten en de interviewronde komt naar voren dat de omslag van het IAB naar het AB hoofdzakelijk een politieke keuze is geweest. De raadsfracties zijn bij de voorbereiding betrokken, hebben de koers behandeld en het beleid uiteindelijk vastgesteld. Hoewel dit beleid in de vorige raadsperiode is vastgesteld en er derhalve wisselingen in de raadsamenstelling hebben plaatsgevonden, worden de keuzes en de bijbehorende kaders overwegend als helder ervaren door het gros van de huidige raadsleden⁶⁰.

Ook ten aanzien van de tweede slag in de beleidsontwikkeling van het AB (de uitwerking van Zuidlaren in 2017) is de raad in positie gebracht om kaders te stellen. In de perspectiefnota, die is vastgesteld op 11 juli 2017, is het budget voor Zuidlaren verder geactualiseerd. Heel concreet heeft de raad middels de perspectiefnota de budgetten voor het accommodatiebeleid gewijzigd met extra structureel budget van €250.000 en € 6 miljoen aan incidenteel budget.⁶¹ Het voorgestelde plan AB Zuidlaren zou, conform de door de raad vastgestelde kaders, dus uitgevoerd kunnen worden, ware het niet dat met het vertrekken van het Harens Lyceum een herziening voor Zuidlaren noodzakelijk is geworden (hoofdstuk 2). Gepland staat dat deze herziening in het voorjaar van 2020 bij de raad ter besluitvorming ligt.

4.2 Informatievoorziening raad

Vanuit de ambtelijke organisatie wordt aangegeven dat de raad tijdens besluitvormingsprocedures wordt geïnformeerd over de stand van zaken van het AB. Dit gebeurt bijvoorbeeld

⁵⁹ Accommodatie Beleid, kaders & scenario's; eerste stap naar uitvoering (Zaaknummer: 2015/20920)

⁶⁰ Focusgroep raadsleden, 13 januari 2020

⁶¹ Raadsvergadering d.d. 26 september 2017 agendapunt 20 (Zaaknummer: 57629)

bij planvormingsprocessen of bij het beschikbaar stellen van budgetten voor accommodaties⁶². Bij grotere aanpassingen of een herziening komt het voor dat er voor de gemeenteraad een informatieavond wordt voorbereid waarbij de raad wordt bijgepraat. Vanuit de raadsleden wordt aangegeven dat budgettaire herzieningen binnen het AB ten gevolge van de lage normbudgetten bijna als hamerstuk door de raad gaan. De discussie over de normbudgetten en de te volgen procedure bij tekorten is bij de raadsleden bekend.

Informatievoorziening over het AB vindt verder in de basis plaats in het kader van de reguliere P&C cyclus (voorjaars- en najaarsbrieven, begrotingen en jaarstukken). Omdat het AB als project (financieel) omvangrijk is en accommodaties geen apart hoofdstuk vormt in de gemeentebegroting, is in het begin ervoor gekozen om dit in een aparte paragraaf/hoofdstuk "grotere projecten" te doen. Het voornemen vanuit de ambtelijke organisatie om een apart vastgoedhoofdstuk op te nemen bleek in het kader van het gewijzigde BBV niet mogelijk⁶³. Vanuit de projectgroep zou men ook het liefste een apart hoofdstuk AB opnemen in de reguliere P&C cyclus. Hier is echter nog geen eenduidige systematiek voor gevonden. Het vinden van het juiste detailniveau waarop de raad geïnformeerd kan worden over het AB is derhalve nog onderwerp van discussie⁶⁴.

Dat er wisselende wensen zijn ten aanzien van het detailniveau van de informatievoorziening, blijkt ook uit het gesprek met de raadsleden. Enkele raadsleden ervaren pas geïnformeerd te worden op het moment dat accommodaties gerealiseerd zijn en willen ook in de discussies over de voortgang van de realisatie worden meegenomen. Door alleen op projectniveau geïnformeerd te worden missen zij het zicht op de verhouding tussen de realisaties van afzonderlijke accommodaties en het hele accommodatiebeleid. Andere leden zijn daarentegen tevreden met de huidige informatiestroom via bijeenkomsten en brieven. Zij hebben het vertrouwen in het college dat zij geïnformeerd worden als er zich situaties voordoen die de controlerende rol van de raad aangaan.

4.3 Toetsing aan de normen

In deze paragraaf beantwoorden we de deelvragen aan de hand van de toetsing aan de normen. De toetsing baseren wij op de bevindingen opgenomen in dit hoofdstuk.

De kleur groen geeft aan dat geheel aan de norm wordt voldaan.

De kleur oranje geeft aan dat deels aan de norm wordt voldaan.

De kleur rood geeft aan dat niet aan de norm wordt voldaan.

⁶² Zo heeft de raad tijdens de vergadering van 9 juli 2019 conform agendapunt 11 besloten tot: ... het ophogen van het economisch krediet (Ver)nieuwbouw OBS de Westerburcht met € 377.043 en de bijbehorende extra kapitaallasten van € 13.668 ten laste te brengen van het begrotingsresultaat.

⁶³ Interview ambtelijk, 26 november 2019

⁶⁴ Interview ambtelijk, 26 november 2019

Transparantie en positie van de raad	
Norm	Analyse beknopt
De raad wordt op de juiste wijze betrokken bij de voorbereiding en vaststelling van het accommodatiebeleid zodat hij op een goede manier zijn kaderstellende taak kan uitvoeren.	De raad wordt goed aan de voorkant betrokken bij de voorbereiding en vaststelling van het beleid. Raadsleden hebben meegedacht en alle voorstellen inzake het AB zijn door de raad vastgesteld.
De informatievoorziening aan de raad is tijdig, volledig en duidelijk zodat hij op een goede manier zijn controlerende taak kan uitvoeren.	In de basis is de informatievoorziening aan de raad tijdig en volledig waar het gaat om de informatie over accommodatieprojecten. Er bestaan bij de raad echter wisselende beelden over het abstractieniveau van de informatievoorziening in relatie tot zijn controlerende rol. De een wil meer gedetailleerde informatie en de ander vindt de huidige informatie toereikend. Wat ontbreekt is informatie op het totaal van het accommodatiebeleid. Informatie wordt nu vooral vertrekt over afzonderlijke projecten, niet over het totale accommodatiebeleid.
De raad maakt proactief gebruik van haar bevoegdheden in het kader van haar kaderstellende en controlerende rol.	De raad is over het algemeen goed op de hoogte van wat er speelt binnen het AB en bespreekt het accommodatiebeleid vooral aan de hand van afzonderlijke accommodatieprojecten en daarbij horende kredietvoorstellen. De raad heeft het college nog niet bevroegd op de realisatie van het accommodatiebeleid in zijn totaal.

Om de doelmatigheid te beoordelen zijn in paragraaf 1.2 deelvragen geformuleerd. Hieronder wordt antwoord gegeven op deze vragen.

Voor de betrokkenheid en tevredenheid van de gebruikers verwijzen we voor de beschrijving terug naar de beschrijving in hoofdstuk 2, paragraaf 2.4 en de toetsing aan de normen in paragraaf 2.5.

Op welke wijze worden de raad geïnformeerd over en/of betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van het accommodatiebeleid?

De raad wordt goed aan de voorkant betrokken bij de voorbereiding en vaststelling van het beleid. Raadsleden hebben denkrichtingen mee kunnen geven en alle voorstellen van importantie zijn door de raad vastgesteld. Hiermee zijn de kaders en de omslag van het IAB naar het AB helder voor het gros van de huidige raadsleden. Dit zelfs ondanks dat deze aanpassing voor de huidige raadsperiode heeft plaatsgevonden.

In de basis is de informatievoorziening aan de raad over de uitvoering van het beleid tijdig en volledig. Bij de noodzaak tot kredietvotingen (bijv. OBS de Westerburcht) of een herziening (AB Zuidlaren) wordt de raad tijdens een informatiebijeenkomst voorbereid en meege-nomen.

Wat ontbreekt is informatie op het totaal van het accommodatiebeleid. Informatie wordt nu vooral vertrekt over afzonderlijke projecten, niet over het totale accommodatiebeleid. Door alleen op projectniveau geïnformeerd te worden missen raadsleden het zicht op de verhouding tussen de realisaties van afzonderlijke accommodaties en het hele accommodatiebeleid.

Hoe wordt dit beoordeeld door de raad?

Uit de focusgroep met de raad blijkt dat de raad het AB volgt en weet wat er speelt. Raadsleden weten wat er speelt op het niveau van individuele accommodaties. Er bestaan bij de raad echter wisselende beelden over het detailniveau van informatievoorziening. Sommige raadsleden missen inzicht in hoe informatie over afzonderlijke accommodaties zich verhoudt tot de voortgang van het volledige beleid.

Doet de gemeente aan klanttevredenheidsonderzoek; zo ja wat zijn de resultaten hiervan?

De gemeente Tynaarlo doet niet aan klanttevredenheidsonderzoek inzake het AB.

5. Conclusies en aanbevelingen

Centrale onderzoeksvragen:

- 1. Liggen de voorbereiding en uitvoering van het accommodatiebeleid (AB) op koers om op termijn de gestelde doelen te halen?*
- 2. Gebeurt dit op een doelmatige wijze?*
- 3. Worden de raad en burgers hierover op een transparante wijze geïnformeerd?*

Het accommodatiebeleid ligt goed op koers. De accommodaties voor de kernen Tynaarlo, Eelde Paterswolde en Vries zijn conform de vastgestelde doelen gerealiseerd. Alleen voor Zuidlaren moet tot een herijking van de plannen worden gekomen vanwege het vertrek van het lyceum. Dit leidt tot vertraging, maar dat is niet aan de gemeente toe te rekenen omdat de gemeente hierop geen directe invloed heeft. In het voorjaar 2020 wordt aan de raad een nieuw voorstel voor Zuidlaren voorgelegd.

Het Accommodatie Beleid dat in 2015 is vastgesteld, verschilt sterk van het daarvoor geldende Integraal Accommodatie Beleid. Het grootste verschil zit in het aanscherpen van de focus van het beleid. Het huidige accommodatiebeleid richt zich op onderwijshuisvesting en sportaccommodaties. Andere functies vallen buiten de scope van het beleid. Gelet op het verschil tussen ambities en beschikbaar budget binnen het IAB is dit een voor de hand liggende beperking van de focus. De IAB-plannen kosten circa € 37,5 miljoen en het toen beschikbare budget was circa €11 miljoen.

Door de aangescherpte focus wordt er bij accommodaties geen link gelegd met voorzieningen die ook gericht zijn op kinderen en die raakvlakken hebben met onderwijs. Dit geldt bijvoorbeeld voor kinderopvang en de ontwikkeling van kindcentra. Dit is een bewuste keuze geweest, maar wordt door sommige betrokkenen nu gezien als een gemiste kans om de ontwikkeling van kinderen integraal te ondersteunen. In die zin wordt er door gebruikers van accommodaties een zekere keerzijde van de omslag van het IAB naar het AB ervaren.

Aanbeveling 1

Overweeg of de aangescherpte focus moet blijven bestaan ten aanzien van voorzieningen (zoals het IKC) die ook gericht zijn op kinderen en die raakvlakken hebben met onderwijs. Als uitgangspunt kan hierbij worden geformuleerd dat het betrekken van deze voorzieningen bij onderwijsaccommodaties niet mogen leiden tot meerkosten voor de gemeente. Samenspel kan ook zo georganiseerd worden zonder dat het de gemeente geld hoeft te kost, bijvoorbeeld door slimme afspraken te maken met private partijen t.a.v. financiering.

Zeker nu het merendeel van het huidige accommodatiebeleid is uitgevoerd, is het van belang dat de raad zich afvraagt wat hij verder wil met het accommodatiebeleid. Accommodatiebeleid gaat namelijk niet alleen over de realisatie van accommodaties, maar ook over de wijze waarop deze worden benut en op welke wijze met accommodaties kan worden bijgedragen aan de realisatie van andere beleidsdoelen. Vanuit sportverenigingen wordt aangegeven dat zij een gemeentelijke visie op sport missen aan de hand waarvan de benutting van sportaccommodaties kan worden versterkt.

Aanbeveling 2

Versterk de beleidsrelevantie van de accommodaties door te expliciteren op welke wijze de benutting van accommodaties moet bijdragen aan de realisatie van doelen op andere beleidsdomeinen.

In de uitvoering van accommodatieprojecten wordt gestuurd op een doelmatige uitvoering. Ten behoeve van de financiering van onderwijshuisvesting worden de VNG-normen gevolgd. Bekend was dat deze gelet op de aangetrokken bouwmarkt tot tekorten zouden kunnen leiden. Bewust is ervoor gekozen om eerst te zien tot welke tekorten dit zou leiden om vervolgens tot bijstelling van budgetten over te gaan. De raad besluit over de voorstellen om de kredieten aan te passen. Hierbij zijn – voor sport – de kosten van later toegevoegde ambities ten aanzien van duurzaamheid en toegankelijkheid meegenomen. Bij toekomstige investeringen in het kader van het accommodatiebeleid is het zaak dat zoveel als mogelijk aan de voorkant alle kosten worden meegenomen, dus ook die van ambities op andere beleidsterreinen zoals duurzaamheid en toegankelijkheid. Met deze integrale kostencalculaties krijgt de raad vooraf inzicht in alle kosten. Als gewerkt wordt met (verhoogde) normbedragen, moet de raad zich expliciet bij investeringsbeslissingen bewust zijn van het risico dat de uiteindelijke kosten hoger kunnen uitvallen. Dit natuurlijk afhankelijk van de marktsituatie.

Aanbeveling 3

Borg integrale kostencalculaties. Neem aan de voorkant van het project alle kosten mee, ook die voortvloeien uit ambities op andere beleidsterreinen zoals duurzaamheid en toegankelijkheid. Als de investeringsbeslissing is gebaseerd op (verhoogde) normbedragen, moet in het raadsvoorstel expliciet het risico zijn opgenomen dat de uiteindelijke kosten hoger kunnen uitvallen.

Een keerzijde van de strakke sturing op de doelmatigheid is te horen uit de ervaringen van schoolbesturen en sportverenigingen. Zo ervaren schoolbesturen een detaillistische verantwoordingsplicht en vinden ze dat er kansen worden gemist om nu bij de realisatie van accommodaties keuzes te maken die voor de lange termijn kwaliteitsvoordelen opleveren. Sportverenigingen ervaren dat beschikbare accommodaties zodanig scherp zijn gerealiseerd dat zij niet altijd kunnen sporten op de plekken en momenten die zij wensen. Zij hebben behoefte aan meer inzicht in en betrokkenheid bij te maken keuzes. Dit laat onverlet dat zowel schoolbesturen als sportverenigingen tevreden zijn over de overleggen en contacten met de gemeente. Zeker schoolbesturen merken wel verkokering binnen de organisatie bij de uitvoering van accommodatieprojecten nu zij allemaal verantwoordelijk zijn voor de realisatie van deze projecten.

Aanbeveling 4

Borg integraal accounthouderschap in de eigen organisatie ten behoeve van de uitvoering van (accommodatie)projecten. Dit ontslaat bijvoorbeeld schoolbesturen niet van de verantwoordelijkheid voor de realisatie van de accommodaties, maar versterkt wel de dienstverlening vanuit de gemeente.

Aanbeveling 5

Bespreek met sportverenigingen of en op welke wijze de huidige communicatie over de sportaccommodaties kan worden verbeterd en welke ideeën sportverenigingen hebben over de inzet van de accommodaties.

De raad is actief betrokken geweest bij het opzetten van het beleid. Ook wordt de raad goed geïnformeerd over de uitvoering van het beleid waar het gaat om afzonderlijke accommodatieprojecten. In mindere mate wordt de raad geïnformeerd over de stand van zaken en voortgang van het totale AB. Zo krijgt de raad geen jaarlijks totaaloverzicht van de financiële realisatie van het accommodatiebeleid gerelateerd aan de initiële en de bijgestelde budgetten. Lukt het om met de accommodatieprojecten de doelen van het AB te realiseren, tegen welke totaalkosten, tegen welke knelpunten wordt aangelopen (rode draden) en vergt dit aanpassing van het beleid? Dit soort vragen zouden aan bod kunnen komen als de raad meer expliciet en systematisch wordt geïnformeerd over het accommodatiebeleid in zijn geheel.

Aanbeveling 6

Versterk de informatievoorziening op het totaal van het accommodatiebeleid, inclusief het verstrekken van totaaloverzichten van de financiële realisatie van het accommodatiebeleid gerelateerd aan de initiële en de bijgestelde budgetten. Dit kan door hier afzonderlijk op in te gaan in de P&C-documenten.